

Nr 211.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till skogsvårdens befrämjande; given Stockholms slott den 4 mars 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Paul Hellström.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen statsrådet Hellström anför:

På förslag av Kungl. Maj:t har riksdagen för budgetåret 1926—1927 till skogsvårdens befrämjande anvisat ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor att av Kungl. Maj:t i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser.

I skrivelse den 18 oktober 1926 har centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, med överlämnande av yttranden från samtliga skogsvårdsstyrelser, hemställt, att för budgetåret 1927—1928 måtte till berörda ändamål anvisas ett anslag å 765,000 kronor, avseende bidrag under kalenderåret 1927.

Över centralrådets omförmälda skrivelse har domänstyrelsen den 13 november 1926 avgivit infordrat utlåtande.

Sedan jag jämlikt Kungl. Maj:ts den 23 september 1926 givna bemyndigande

digande tillkallat särskilda sakkunniga, nämligen landshövdingen greve Axel Mörner, ordförande, hovrättsrådet Thor Sjöfors och länsjägmästaren Wilhelm Lothigius, för verkställande av utredning rörande statsbidrag för utdikning av vissa försumpade marker, har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 november 1926 på min hemställdan uppdragit åt bemälda sakkunniga att jämväl verkställa utredning angående åtgärder från statens sida för tryggande av skogsvårdsstyrelsernas ekonomi. I samband härmed har centralrådets förenämnda skrivelse jämte därtill hörande handlingar överlämnats till de sakkunniga för att tagas i övervägande vid fullgörandet av deras uppdrag.

De sakkunniga hava avgivit betänkande i sistberörda ämne den 18 januari 1927 (st. off. utr. 1927 : 1) och däri hemställt, bland annat, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att *dels* antaga ett vid betänkandet fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 4 §§ i förordningen den 11 oktober 1912 (nr 275) om skogsvårdsavgift, *dels ock* anvisa för budgetåret 1927—1928 till skogsvårdens befrämjande för att av Kungl. Maj:t i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

Berörda författningsförslag avser, att den procent av virkets taxerade värde, efter vilken skogsvårdsavgift utgår, skulle höjas från 1.3 till 1.7 samt att den andel av de från andra skogar än skydsskogar inflytande skogsvårdsavgifterna, som redovisas till statskontoret, skulle ökas från 10 till 15 procent.

Över berörda betänkande hava infordrade yttranden avgivits av statskontoret, domänstyrelsen, riksräkenskapsverket, skogsvårdsstyrelsernas förbunds centralråd och samtliga skogsvårdsstyrelser, varjämte Sveriges skogsägareförbund, Svenska trävaruexportföreningen, Svenska cellulosa-föreningen och Smålands skogsägareförening yttrat sig i ärendet.

I årets statsverksproposition har under nionde huvudtiteln, punkten 121, i avbidan på den proposition angående anslag till skogsvårdens befrämjande, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräknats för budgetåret 1927—1928 ett belopp av 500,000 kronor.

Sedan utredningen angående berörda anslagsfråga numera slutförts, anholder jag att få anmäla denna för Kungl. Maj:t. I samband härmed torde jag jämväl få angiva min ståndpunkt till de av de sakkunniga föreslagna ändringarna i förordningen om skogsvårdsavgift.

Skogsvårdsstyrelsernas ekonomiska förhållanden.

I förenämnda betänkanda hava de *sakkunniga* till en början redogjort för skogsvårdsstyrelsernas nuvarande ekonomiska förhållanden, och torde jag först få ingå på denna redogörelse.

De sakkunniga hava erinrat, att de *medel, som stode till skogsvårdsstyrelsernas förfogande* för bestridande av kostnaderna för deras verksamhet, utgjordes huvudsakligen av skogsvårdsavgifter samt anslag av staten. Därjämte erhöles ett flertal skogsvårdsstyrelser anslag till sin verksamhet från landsting och hushållningssällskap. Härförutom hade emellertid skogsvårdsstyrelserna vissa egna inkomster dels genom ersättningar för lämnat biträde vid utförandet av skogsvårdsåtgärder samt för syner och rättgångar, dels genom försäljningar av frö och plantor m. m., dels ock genom avkastning av fastigheter och kapital m. m.

Till utredning om de belopp, som under senare år influerats i *skogsvårdsavgifter*, hava de sakkunniga med ledning av länsstyrelsernas uppbördsredovisningar till riksräkenskapsverket upprättat en tabell, upptagande debiterade skogsvårdsavgifter under ett vart av åren 1918—1926 efter avdrag för avkortningar och avskrivningar för samma år. Av denna tabell, vilken fogats såsom bil. 2 till de sakkunnigas betänkande, framgår, att efter avdrag, som nyss sagts, under ett vart av nämnda år följande belopp debiterats i skogsvårdsavgifter för samtliga skogsvårdsstyrelser:

1918	kronor 4,279,595
1919	» 3,465,430
1920	» 3,605,046
1921	» 3,737,064
1922	» 1,838,468
1923	» 750,853
1924	» 1,664,461
1925	» 1,958,963
1926	» 1,630,269.

Tabellen utvisar sålunda, att skogsvårdsavgifterna från och med 1922 i avsevärd grad minskats samt att denna minskning varit påfallande stor under år 1923.

De i tabellen angivna skogsvårdsavgiftsbeloppen hava ej i sin helhet direkt influerats till skogsvårdsstyrelserna. Enligt förordningen den 11 oktober 1912 (nr 275) om skogsvårdsavgift skola nämligen av de genom skogsvårdsavgiften inom varje landstingsområde inflytande medel — utom såvitt angår skyddsskogar, från vilka emellertid i detta sammanhang kan bortses — nittio procent tillhandahållas vederbörande skogsvårdsstyrelser och tio procent redovisas till statskontoret för att av Kungl. Maj:t i mån av förefallande behov fördelas mellan samtliga skogsvårdsstyrelser i riket. Till närmare upplysning om de belopp, som i enlighet härmed för åren 1918—1925 redovisats till statskontoret och sedermera fördelats av Kungl. Maj:t mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser, ävensom huru denna fördelning skett, hava de sakkunniga upprättat en tabell (bil. 3 till betänkandet), som utvisar, att summan av de belopp, som för nämnda år redovisats till statskontoret, uppgår till 2,190,389 kronor, att vid fördelningen

av sagda belopp de största bidragen i allmänhet lämnats till skogsvårdsstyrelser i södra och mellersta Sverige samt att allenast vid fördelning av de belopp, som redovisats för åren 1918 och 1925, samtliga skogsvårdsstyrelser tilldelats bidrag, under det vid övriga fördelningar bidrag utgått blott till vissa styrelser.

I fråga om skogsvårdsstyrelsernas inkomster genom *statsanslag* hava de sakkunniga erinrat, att riksdagen alltifrån början av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet ställt medel till dessas förfogande genom dylika anslag. Ursprungligen hade för detta ändamål anvisats två särskilda anslag, benämnda det ena skogsodlingens befrämjande och det andra uppehållande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, men hade dessa anslag vid 1920 års riksdag sammanförts till ett gemensamt anslag, benämnt skogsvårdens befrämjande. Detta anslag hade för ett vart av åren 1921 och 1922 samt budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 utgått med 150,000 kronor. Sedan 1923 års skogsvårdsanlag utsträckts att gälla i Västerbottens och Norrbottens läns kustland samt med anledning härav två nya skogsvårdsstyrelser inrättats i nämnda län från och med den 1 oktober 1924, hade anslaget för budgetåret 1925—1926 bestämts att utgå med 548,000 kronor, därav 298,000 kronor avsett bidrag under sista kvartalet 1924 och under år 1925 till berörda nya skogsvårdsstyrelser. För budgetåret 1926—1927 utginge anslaget med 500,000 kronor, varav 250,000 kronor beräknats såsom understöd till nyssangivna två skogsvårdsstyrelser.

Beträffande dispositionen av anslaget hava de sakkunniga framhållit, att riksdagen från och med 1922 medgivit Kungl. Maj:t att i mån av förefallande behov fördela anslaget mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser. Denna av riksdagen lämnade generella anvisning hade Kungl. Maj:t tillämpat på det sätt, att anslaget eller numera den del därav, som icke utgått till de nya skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, fördelats sålunda, att hälften ansetts böra utgå såsom bidrag till de äldre skogsvårdsstyrelsernas administrationskostnader och i enlighet härmed uppdelats mellan dessa skogsvårdsstyrelser efter vissa procenttal, grundande sig å förhållandet mellan de direkt till samma skogsvårdsstyrelser inflytande skogsvårdsavgifterna samt nämnda kostnader. Återstående hälften av berörda anslagsbelopp hade, där ej särskilda förhållanden föranlett undantag från denna regel, av Kungl. Maj:t tilldelats dem av ifrågavarande skogsvårdsstyrelser, som inom sina verksamhetsområden hade mera betydande äldre kalmarker, i proportion till arealen av dylika marker.

Till närmare upplysning om fördelningen av de anslag, som anvisats till skogsvårdens befrämjande för år 1922 samt budgetåren 1923—1924 t. o. m. 1926—1927, hava de sakkunniga hänvisat till en av dem upprättad tabell (bil. 4 till betänkandet).

Jämväl över de bidrag, som *landsting och hushållningssällskap* beviljat skogsvårdsstyrelserna, har av de sakkunniga meddelats en sammanställ-

ning, avseende åren 1923—1927 (bil. 5 till betänkandet). Av denna framgår, att summan av landstingens bidrag till de äldre skogsvårdsstyrelserna i länen söder om Västerbotten under åren 1923—1926 varierat mellan 65,600 och 70,000 kronor samt för år 1927 höjts till 89,500 kronor. Hushållningssällskapens bidrag till dessa skogsvårdsstyrelser hava enligt tabellen under ett vart av åren 1923 och 1924 utgjort 40,400 kronor samt under år 1925 35,600 kronor. För åren 1926 och 1927 hava sällskapens bidrag stigit till 38,675 resp. 42,900 kronor. Enligt sammanställningen hava även skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län åtnjutit ej obetydliga Ortsbidrag.

Beträffande skogsvårdsstyrelsernas inkomster från vissa *enskilda inkomstkällor* hava de sakkunniga framhållit, att dessa redovisades för varje år i skogsvårdsstyrelsernas tryckta berättelser och sammanställdes i särskilda i dessa berättelser införda tabeller. Med ledning av berörda berättelser och tabeller för åren 1923—1925 samt de budgetförslag, som skogsvårdsstyrelserna för åren 1926 och 1927 avgivit till skogsvårdsstyrelsernas förbunds centralråd, hava de sakkunniga utarbetat en tabell över skogsvårdsstyrelsernas ifrågavarande inkomster under nyssberörda år (bil. 6 till betänkandet).

Av tabellen framgår, att de äldre skogsvårdsstyrelsernas inkomster genom ersättning för biträde med skogsvård ökats från 86,623 kronor år 1923 till 118,803 kronor år 1925. I budgetförslagen för 1926 och 1927 hava emellertid dessa inkomster åter sänkts till cirka 100,000 kronor. Inkomsterna genom försäljning av frö och plantor m. m. hava enligt tabellen under åren 1923—1925 för samma skogsvårdsstyrelser minskats från 647,681 kronor för år 1923 till 443,420 kronor för år 1925 samt i budgetförslagen för 1926 och 1927 upptagits allenast till 389,050 respektive 344,450 kronor. Slutligen är att märka, att inkomsterna genom räntor å kapital samt avkastning av fastigheter m. m. för de äldre skogsvårdsstyrelserna nedgått från 307,679 kronor år 1923 till 223,813 kronor år 1925 samt för åren 1926 och 1927 beräknats allenast till i medeltal 143,503 kronor.

De sakkunniga hava jämväl närmare redogjort för skogsvårdsstyrelsernas *utgifter* och härvid erinrat, att även dessa redovisades i styrelsernas förenämnda årliga berättelser och sammanfördes i särskilda, för samtliga styrelser upprättade tabeller. Med ledning av de tabeller, som sålunda upprättats över skogsvårdsstyrelsernas utgifter under åren 1923—1925, samt de förslag till utgiftsbudgeter, som styrelserna för åren 1926 och 1927 avgivit till centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, hava de sakkunniga utarbetat en tabell över styrelsernas utgifter under åren 1923—1927 (bil. 7 till betänkandet), däri angivits dels utgifterna under ett vart av åren 1923—1925 samt utgiftsmedeltalet för dessa tre år, dels de beräknade utgifterna för åren 1926 och 1927 samt medeltalet för samma år, dels ock slutligen utgiftsmedeltalet för samtliga berörda fem år. För

skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län gälla medeltalen blott de tre åren 1925—1927.

Beträffande utgifterna hava de sakkunniga anförst.

I tabellen hade utgifterna uppdelats å samma rubriker som i de vid skogsvårdsstyrelsernas berättelser fogade tabellerna, dock med två undantag. Sålunda hade rubriken »skogsodling med av enskilda förskotterade medel» ej medtagits. Denna rubrik avsåge nämligen allenast sådana utgifter, som bestredes med medel, vilka enskilda deponerat hos skogsvårdsstyrelserna för verkställande av skogsodling å deras fastigheter, och då berörda medel ej i det föregående upptagits bland skogsvårdsstyrelsernas inkomster, borde givetvis ej heller de med dessa medel verkställda utgifterna redovisas. Vidare hade jämväl rubriken lån, d. v. s. inbetalningar å av skogsvårdsstyrelserna upptagna lån, utslutits i tabellen, enär dessa lån icke upptagits å inkomstsidan.

Enligt nu ifrågavarande tabell företedde de angivna slutsummorna för samtliga skogsvårdsstyrelser å *vissa* utgiftsrubriker rätt avsevärda ökningar under femårsperioden. Dessa ökningar hade emellertid i regel föranletts därav, att, såsom förut nämnts, två nya skogsvårdsstyrelser tillkommit i Västerbottens och Norrbottens län, vilka redovisat utgifter från och med 1925, och vore sålunda i allmänhet allenast skenbara. Till närmare ådagaläggande härav hade uppgjorts följande sammanställning, utvisande för de 23 äldre skogsvårdsstyrelserna utgiftsmedeltalen dels för åren 1923—1925 och dels för åren 1926 och 1927:

Medeltal av utgifter för samtliga skogsvårdsstyrelser med undantag av Västerbottens och Norrbottens läns.

	Medeltal 1923—1925	Medeltal 1926—1927	Ökning	Minskning
Taxering till skogsaccis.....	23,459	26,275	2,816	—
Allmän skogsundervisning	102,505	103,750	1,245	—
Biträde för skogsvård	213,634	224,650	11,016	—
Omkostnader för skogsodling	1,038,368	630,875	—	407,493
Skogsdikning	252,415	200,878	—	51,537
Reglering av skogsbetet	6,560	12,850	6,290	—
Skogslagarnas övervakande	179,979	189,200	9,221	—
Styrelsernas och revisorernas resor	42,853	44,425	1,572	—
Löner och pensionsavgifter	1,136,055	1,119,670	—	16,385
Personalens diverse resor	48,022	48,650	628	—
Fastigheter	125,798	43,540	—	82,258
Expedition, annonser och tryck	137,805	139,385	1,580	—
Inventarier	29,631	21,700	—	7,931
Diverse	114,463	65,258	—	49,205
Summa	3,451,547	2,871,106	34,368	614,809
	— 2,871,106			— 34,368
Minskning	580,441	—	—	580,441

Såsom av denna sammanställning framginge hade ökningarna, där sådana förekommit, varit obetydliga, inalles blott 34,368 kronor. Endast vid de två posterna biträde för skogsvård samt skogslagarnas övervakande hade de

uppgått till något nämnvärt belopp, vilket påtagligen berott av 1923 års nya skogslag.

Att utgifterna för taxering till skogsaccis något höjts, torde bero därpå, att skogsvårdsstyrelserna sökt att bättre bevaka sina intressen vid denna taxering, när de därigenom hade möjlighet att inverka på storleken av sina inkomster av skogsvårdsavgifter. Jämväl rubriken allmän skogsundervisning utvisade en liten ökning, men detta berodde på att utgifterna för detta ändamål varit kraftigt reducerade under åren 1924 och 1925, varemot de under år 1923 varit cirka 20,000 kronor större än medeltalet för åren 1926—1927. Ökningen i utgifter för reglering av skogsbetet sammanhängde med att denna viktiga angelägenhet först på senaste åren blivit föremål för större uppmärksamhet från skogsvårdsstyrelsernas sida.

Särskilt anmärkningsvärd vore minskningen i fråga om rubriken »omkostnader för skogsodling». Uppenbarligen korresponderade denna minskning med nedgången under samma år i skogsvårdsstyrelsernas inkomster genom försäljningar av frö och plantor m. m. samt hade sin grund i samma förhållande som denna, nämligen reducerad tillgång å medel för verksamhetens bedrivande. En annan utgiftsrubrik, som jämväl, så vitt de äldre skogsvårdsstyrelserna anginge, uppvisade en avsevärd reduktion under ifrågasvarande år, vore skogsdikning. Utgifterna för fastigheter hade ävenledes undergått stor minskning, vilket i sin mån vore ett bevis för skogsvårdsstyrelsernas behov att söka bevara ledigt kapital för löpande utgifter. En anmärkningsvärd minskning uppvisade tillika kontot för diverse utgifter, vilken minskning för övrigt började redan år 1924. En viss, om ock ej så stor minskning, hade ägt rum å lönekontot. Att denna icke vore större, när medeltalen jämfördes med varandra, berodde på att en kraftig minskning skett redan åren 1924 och 1925.

Vad slutligen anginge Västerbottens och Norrbottens län, vore det uppenbart, att de tre åren 1925—1927 i viss mån vore att betrakta som en organisationsperiod. Härav förklarades exempelvis de höga inventarioutgifterna år 1925. I övrigt torde böra framhållas de stora belopp, dessa skogsvårdsstyrelser i statförslaget för år 1927 upptagit för skogsdikning.

För belysande av det ekonomiska resultatet av skogsvårdsstyrelsernas förvaltning under åren 1923—1927 hava de sakkunniga upprättat en sammanställning av styrelsernas inkomster och utgifter under dessa år. Beträffande skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län avser sammanställningen åren 1925—1927.

Av denna sammanställning, som fogats såsom bil. 8 till de sakkunnigas betänkande, framgår, att de äldre skogsvårdsstyrelsernas utgifter beräknats överstiga dessas inkomster, under 1923 med ej mindre än 1,310,678 kronor, under 1924 med 963,802 kronor och under 1925 med 87,168 kronor samt under 1926 med 294,858 kronor. De äldre skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under åren 1923—1926 har sålunda beräknats medföra en förlust av ej mindre än 2,656,506 kronor.

De sakkunniga hava framhållit, att anledningen till det ogynnsamma ekonomiska resultatet av de äldre skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under nyssangivna år vore att söka i den nedgång i skogsvårdsavgifterna, som därunder ägt rum. Att förlusten för dessa skogsvårdsstyrelser under ifråga-

varande år ej blivit ännu större berodde på att styrelserna inskränkt sin verksamhet på ett sätt, som icke torde kunna i längden fortfara, därest de skulle tillfredsställande fylla de uppgifter, som vore dem förelagda.

Vad angår skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, har enligt sammanställningen dessas verksamhet under åren 1925 och 1926 lämnat ett resultat, motsatt det nyss angivna. I sammanställningen hava sålunda dessa styrelser inkomster beräknats överstiga utgifterna, under 1925 med 154,303 kronor och under 1926 med 101,277 kronor. Beträffande dessa överskott hava de sakkunniga emellertid framhållit, att desamma ej i sin helhet representerade disponibel behållning, beroende bland annat därpå, att Västerbottens läns skogsvårdsstyrelse måst övertaga betalnings-skyldigheten för den förutvarande skogsvårdsnämndens i länet skulder och därå syntes hava år 1925 avbetalt 15,000 kronor.

För vinnande av en fullständig överblick över skogsvårdsstyrelsernas ekonomiska ställning under senare år hava de sakkunniga vidare lämnat redogörelse för styrelsernas *tillgångar och skulder* under denna tid. De sakkunniga hava därför med ledning av de uppgifter härom, som lämnats i skogsvårdsstyrelsernas tryckta årliga berättelse för åren 1923—1925 samt i de budgetförslag för år 1927, upptagande beräknad ingående balans vid årsskiftet 1926—1927, som styrelserna avgivit till centralrådet, upprättat en tabell över styrelsernas tillgångar och skulder vid utgången av ett vart av åren 1923—1926 (bil. 9 till betänkandet).

Med avseende å tabellen hava de sakkunniga till en början anmärkt, att de till grund för densamma liggande uppgifterna från skogsvårdsstyrelserna ej kunde i allo anses tillförlitliga och med varandra jämförliga. De brister, som på grund härav vidlåde det till grund för tabellen liggande materialet, torde dock ej vara av sådan betydelse vid bedömandet av utvecklingen under ifrågavarande tidsperiod, att icke tabellen kunde anses i stort sett lämna en, om än ej fullt exakt, så dock relativt belysande bild av den sida av skogsvårdsstyrelsernas ekonomi, som däri behandlades.

I anslutning till denna tabell hava de sakkunniga anfört:

Av tabellen framginge, att summan av disponibla tillgångar respektive skulder samt överskottet av disponibla tillgångar för samtliga skogsvårdsstyrelser vid utgången av de särskilda åren utgjort:

	Disponibla tillgångar	Skulder	Disponibla tillgångar över skulder
	kronor	kronor	kronor
1923	3,896,931	911,542	2,985,389
1924	2,492,111	1,147,546	1,344,565
1925	2,273,581	1,071,913	1,201,668
1926	2,048,047	857,457	1,190,590.

Vad anginge skogsvårdsstyrelsernas ej disponibla tillgångar, eller sålunda fastigheter, inventarier och skogsodlingsmaterial, hade dessa under ifrågavarande år undergått någon, om ock jämförelsevis obetydlig ökning. Ifrågavarande tillgångar hade sålunda inalles uppskattats till:

1923	kronor	1,753,945
1924	»	2,144,919
1925	»	2,089,958 och
1926	»	1,822,773

Enligt tabellen utgjorde summan av samtliga skogsvårdsstyrelsernas tillgångar över skulderna vid utgången av 1923 4,739,334 kronor, men vid utgången av 1926 allenast 3,013,363 kronor. De överskjutande tillgångarna hade sålunda under här avsedda år minskats med 1,725,971 kronor eller med cirka 36.4 procent.

Vad de särskilda skogsvårdsstyrelserna anginge vore det uppenbart, att utvecklingen icke överallt varit alldeles lika. För somliga hade den icke varit fullt så ofördelaktig, som medeltalen utvisade, men för andra hade den varit desto mer ödesdiger. I detta avseende utvisade tabellen, bland annat, att vid utgången av 1926 allenast fem skogsvårdsstyrelser, nämligen styrelserna i Södermanlands, Östergötlands, Värmlands, Gävleborgs och Jämtlands län, ägt mera betydande disponibla behållningar över skulder, växlande mellan 129,000 och 363,000 kronor, samt att av övriga skogsvårdsstyrelser en ägt dylik behållning å cirka 72,000 kronor, fem till belopp, växlande mellan 30,000 och 40,000 kronor, ytterligare fem till belopp, växlande mellan 10,000 och 30,000 kronor, samt tre till belopp, understigande 10,000 kronor. Av återstående skogsvårdsstyrelser ägde enligt tabellen en varken någon disponibel tillgång eller någon skuld, under det för de övriga fem skogsvårdsstyrelserna skulderna överstege de disponibla behållningarna, för en med 105,000 kronor, för två med belopp mellan 53,000 och 86,000 kronor och för två med belopp mellan 4,000 och 9,000 kronor.

Genom den av de sakkunniga sålunda lämnade redogörelsen för skogsvårdsstyrelsernas nuvarande ekonomiska förhållanden hava dessa ansett det vara ådagalagt, att styrelsernas ekonomi, såsom helhet betraktad, för närvarande befunde sig i ett bekymmersamt läge samt att, då det uppenbarligen ej vore möjligt att för förbättring härutinnan enbart lita till den ovissa utsikten till stigande konjunkturen, det vore nödvändigt, att särskilda åtgärder vidtoges i detta syfte.

De sakkunniga hava därefter till behandling upptagit spørsmålet, huruvida möjlighet föreläge att ytterligare inskränka skogsvårdsstyrelsernas utgifter. De sakkunniga hava härvid till en början skärskådat detta spørsmål såvitt angår skogsvårdsstyrelsernas personalkostnader.

Möjligheterna till inskränkning i skogsvårdsstyrelsernas utgifter.

De sakkunniga erinra att, sedan *domänstyrelsen* inkommit med förslag av den 4 februari 1924 om utredning angående lämpliga grunder för skogsvårdsstyrelsernas tjänstemäns avlöningsförhållanden och reseersättningar samt i samband därmed stående spørsmål, bland andra pensioneringsfrågan, yttranden i ämnet avgivits av skogsvårdsstyrelsemötets förvaltningsutskott, som överlämnade tabeller utvisande avlöningsförmåner under år 1924 för skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare (intagna i prop. nr 182/1925), ävensom av skogsvårdsstyrelserna och skogsvårdsstyrelsernas förbunds centralråd. I sitt utlåtande, dagtecknat den 1 oktober 1925 lämnade centralrådet en

Personalkostnader.

sammanfattning av vad från *skogsvårdsstyrelsernas* sida anförts rörande frågan om *enhetliga lönebestämmelser*, och har däri anförts bland annat:

»De stora anspråk, som ställts på länsjägmästarna, hava ytterligare skärpts genom 1923 års skogsvårdslag. De hava en rådgivande, kontrollerande och även reglerande uppgift beträffande hela den enskilda skogsvården inom sitt område. Länsjägmästaren tillsättes på viss tid med viss uppsägningstid och han har icke några befordringsmöjligheter.

Den rätt, som enligt § 4 mom. e) i förordningen den 15 juni 1923 angående skogsvårdsstyrelser tillkommer styrelserna att själva antaga och avlöna sin personal, bör ej beskäras genom preciserade avlöningsbestämmelser, som kanske hindra en styrelse att anställa just de personer, med vilka styrelsen kan förtroendefullt samarbeta. Det måste för övrigt anses ligga en inkonsekvens däri, att en institution, som ansetts kompetent och lämplig att erhålla ett så maktpåliggande och i det ekonomiska livet så djupt ingripande uppdrag som handhavandet av 1923 års skogsvårdslags tillämpning, icke skulle kunna betros att själv bestämma sina befattningshavares avlöningar. Detta så mycket mer som samtliga åtgärder i detta avseende årligen granskas av bl. a. av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

Åtskilliga skogsvårdsstyrelser hava uttalat sig till förmån för förslaget om *enhetliga lönebestämmelser*, och från ett par håll hava framlagts särskilda förslag. I allmänhet har emellertid ansetts, att endast minimilöner skulle fastställas med möjlighet för styrelserna att — eventuellt inom vissa gränser — allt efter omständigheterna bevilja personliga lönetillägg och dyrortstillägg.

En skogsvårdsstyrelse finner större likformighet önskvärd, men anser det lämpligt att, sedan numera ett centralråd inrättats, frågor rörande personalens avlöning m. m. hänskjutas till centralrådets beprövande.

En annan styrelse finner det berättigat med enhetlig reglering av avlöningsförhållandena först sedan styrelsernas administration blivit ekonomiskt säkerställd genom statsanslag och — i nödfall — av reserverade skogsvårdsavgifter.

Ett förslag innebär, att länsjägmästarebefattningarna med hänsyn till de större eller mindre svårigheter och krav, som därmed äro förenade, av centralrådet skulle uppdelas i ett mindre antal, förslagsvis tre, avlöningsklasser, dock med möjlighet för skogsvårdsstyrelse att, då den finner sin länsjägmästare vara därav förtjänt, bereda honom personligt lönetillägg. För erhållande av största möjliga enhetlighet och objektivitet därvid, framhålles såsom lämpligt, att även beslut i detta avseende efter framställning av vederbörande skogsvårdsstyrelse fattas av centralrådet. Att indela biträdande länsjägmästarebefattningarna efter någon annan grund än efter hänsynen till dyrort och strapatssvårigheter ansågs icke vara möjligt. Dock borde även här personliga lönetillägg kunna ifrågakomma. Det syntes emellertid lämpligt, att centralrådet endast bestämde beloppet för det personliga lönetillägg, som kunde utbetalas, men att frågan om eller när ett sådant borde utgå, skulle överlämnas till vederbörande skogsvårdsstyrelses avgörande. — Beträffande länseskogvaktare och kontorspersonal syntes samma principer som för biträdande länsjägmästare böra tillämpas.

Från ett håll föreslås såsom minimilön för länsjägmästare lägst revirförvaltarlön i någon av de högre lönegrupperna med därå belöpande dyrtidstillägg och för länseskogvaktarna en minimigrundlön av 2,000 kronor jämte fyra ålderstillägg å exempelvis 125 å 150 kronor jämte dyrtidstillägg.

En skogsvårdsstyrelse framlägger följande förslag. Länsjägmästartjänsterna

i de 5 norrländska länen samt i Kopparbergs och Värmlands län skola tillhöra 14:e lönegraden enligt löneplanen för domänverket och övriga länsjägmästare måhända 13:e och 12:e lönegraderna. Biträdande länsjägmästare i de 7 förstnämnda länen böra tillhöra en lönegrad, som upptar löneklasserna 18—21, samt de övriga eventuellt 8:e lönegraden. Läns-skogsvaktarna böra kunna hänföras till samma lönegrad som kronojägarna d. v. s. den 5:e. Kanslist, som tillika är kassör, bör hänföras till en lönegrad, som omfattar 14—17 löneklasserna, och kontorsbiträde till 5:e lönegraden.

En annan skogsvårdsstyrelse har med siffror påvisat, att även en blygsamt avpassad enhetlig lönestat för samtliga skogsvårdsstyrelser med domänstyrelsens löneschema som grundval icke skulle medföra någon inbesparing av medel. Skogsvårdsstyrelsen har därvid utgått från, att länsjägmästarna sattes i samma lönegrad, den 12:e, som revirförvaltarna, biträdande länsjägmästarna i 8:e, d. v. s. samma som överjägmästarassistenterna, och läns-skogsvaktarna i 5:e lönegraden eller den, som gäller för kronojägarna. Sammanställdes och jämfördes den lönestat, som år 1924 gällde för respektive skogsvårdsstyrelserns personal, med den, som gällde för domänverket, skulle det, dyrtidstilläggen oberäknade, för skogsvårdsstyrelserna uppstå en kostnadsökning vid minimilöner av 89,389 kronor och vid maximilöner av 277,295 kronor. Skogsvårdsstyrelsernas maximilöner med personliga lönetillägg skulle med 221,586 kronor understiga domänstyrelsens maximilönestat utan lönetillägg.

En skogsvårdsstyrelse framhåller slutligen att, i de fall nuvarande befattningshavare blivit tillerkända en högre avlöning än som kan bli fastslagen som lämplig i samband med införandet av enhetliga grunder, det torde bli nödvändigt och även måste anses riktigt, att dessa befattningshavare icke lida rubbning i för dem redan nu bestämda löneförmåner.»

I berörda utlåtande anförde *centralrådet* såsom eget yttrande i avlöningsfrågan följande:

Centralrådet funne det visserligen eftersträfvansvärt att åstadkomma mera enhetliga lönebestämmelser för skogsvårdsstyrelsernas personal. Att genomföra full likformighet i fråga om avlöningarnas storlek torde på förut anförda skäl vara icke blott olämpligt utan även omöjligt, särskilt vad beträffade länsjägmästarna och biträdande länsjägmästarna samt kontorspersonalen. En sådan lönereglering skulle ock medföra en avsevärd kostnadsökning. Däremot syntes goda skäl tala för att, på sätt i förut refererade förslag ifrågasatts, antingen uppdelna varje grupp befattningshavare i ett visst antal avlöningsklasser eller fastställa vissa minimilöner för varje sådan grupp, varvid emellertid såväl i det ena som andra fallet möjlighet borde finnas att med hänsyn till föreliggande omständigheter tilldela viss befattningshavare personligt lönetillägg, dyrortstillägg eller dylikt. Möjligen borde för dylikt tillägg visst maximibelopp bestämmas.

Av skäl, som i det föregående redan antytts, funne centralrådet det vara vida att föredraga, att det skulle ankomma på centralrådet att vidtaga åtgärder för att åvägabringa så stor enhetlighet i förevarande hänseende som möjligt, än att Kungl. Maj:t skulle utfärda bestämmelser därom. Ett sådant förfarande från Kungl. Maj:ts sida skulle nämligen enligt centralrådets mening innebära en ej önskvärd begränsning i den frihet och självstyrelse, som utgjorde grundvalen för skogsvårdsstyrelseinstitutionen, och stå i strid med andemeningen i lagstiftningen rörande skogsvårdsstyrelserna och deras verksamhet.

Centralrådet, som vore berett att vidtaga åtgärder i angivet syfte, finge därför på denna punkt hemställa, att Kungl. Maj:t behagade låta bero vid vad i ärendet förekommit.

Domänstyrelsen avgav sedermera den 11 november 1925 infortrat nytt utlåtande i ärendet och anförde däri:

Med anledning av vad skogsvårdsstyrelserna och centralrådet anfört finge styrelsen framhålla, att styrelsen visserligen ansåge, att en viss frihet borde tillkomma skogsvårdsstyrelserna vid utmätande av hos dem anställd personals avlöningar, men att styrelsen dock hyste den uppfattningen, att icke blott större enhetlighet än den nu rådande borde ifråga om lönerna kunna åvägbringas utan att även en viss begränsning av lönebeloppens storlek i vissa fall borde kunna genomföras. Hos skogsvårdsstyrelserna anställda biträden och tillsyningsmän vore, på sätt framginge av 9 § av förordningen angående skogsvårdsstyrelser den 15 juni 1923, *tjänstemän*, underkastade, bland annat, det ansvar, som i allmän lag stadgades om statens ämbets- och tjänstemän. På grund av denna sin ställning torde de ock, i likhet med stats-tjänstemän, böra underkastas viss reglering, ej minst ifråga om avlöning och andra dylika förmåner.

Enär emellertid centralrådet förklarat sig berett att vidtaga åtgärder för åvägbringande av så stor enhetlighet som möjligt i fråga om skogsvårdsstyrelsernas personals avlöningsförhållanden, toge styrelsen för sin del fasta på detta uttalande och tillstyrkte förty, att Kungl. Maj:t för närvarande ville låta bero vid vad i ärendet förekommit.

Vad angår frågan om *reseersättningar* till skogsvårdsstyrelsernas personal torde jag få erinra, att såvitt angår länsjägmästare och biträdande länsjägmästare viss enhetlighet ernåddes genom de av Kungl. Maj:t den 14 september 1924 fastställda reglementena för skogsvårdsstyrelserna.

I dessa bestämdes nämligen, att sådan ersättning skulle till nämnda befattningshavare utgå efter fjärde klassen i 1907 års resereglemente, dock att vid resa, som med skogsvårdsstyrelsens medgivande företoges utom tjänstgöringsområdet, ävensom i andra särskilda fall annan grund för ersättning kunde enligt styrelsens beslut tillämpas. För resor, som övriga hos skogsvårdsstyrelse anställda befattningshavare företoge, skulle ersättning utgå efter av styrelsen bestämda grunder.

I förenämnda utlåtande framhöll *centralrådet* i förevarande avseende:

Vad anginge reseersättning åt länskogvaktarna hyste de allra flesta skogsvårdsstyrelserna den meningen, att det icke vore möjligt att genomföra enhetlighet i detta avseende, utan att det borde ankomma på varje skogsvårdsstyrelse att fatta bestämmelser härom. Centralrådet delade denna uppfattning men ansåge det emellertid önskvärt och sannolikt även möjligt att åtminstone i någon mån minska de rådande stora olikheterna, och uppfattade centralrådet det såsom en för rådet lämplig uppgift att verka i sådant syfte. I anledning av det år 1925 utfärdade nya resereglementet hemställde centralrådet, att Kungl. Maj:t måtte bestämma, till vilken klass i detta reglemente länsjägmästare och biträdande länsjägmästare vore att hänföra, och framhöll därvid, att en skogsvårdsstyrelse givetvis borde vara förhindrad att fortfarande liksom förut genom särskild överenskommelse

med befattningshavarna träffa anordningar, som innebure minskning i utgifterna för resekostnader.

Domänstyrelsen anförde härutinnan i utlåtandet den 11 november 1925:

En väsentlig minskning av kostnaderna för vissa skogsvårdsstyrelsernas befattningshavares tjänsteresor syntes kunna erhållas genom införande, i likhet med vad som gällde för domänverkets personal, av en gentemot det allmänna resereglementet reducerad ersättning för sådana resor i tjänsten, som vore av mera regelbunden natur. Då centralrådets uttalande syntes giva vid handen, att rådet ville verka för en behörig reglering av reseersättningarna, ansåge sig emellertid styrelsen böra hemställa, att Kungl. Maj:t ej för närvarande måtte vidtaga andra åtgärder än som påkallades för hänförandet av vissa befattningshavare till vissa klasser i det allmänna resereglementet.

Den 30 april 1926 bestämde *Kungl. Maj:t*, att för resor, som länsjägmästare eller biträdande länsjägmästare företaga i tjänsten, skall utgå ersättning till de förra enligt klassen II C och till de senare enligt klassen II D i 1925 års reselemente, dock med rätt för skogsvårdsstyrelse att fastställa annan lägre grund för ersättningens utgående. Samtidigt fastställdes ersättning till ledamöter i skogsvårdskommitté. Den 29 oktober 1926 fattade Kungl. Maj:t beslut angående reseersättning åt ordförande och ledamöter i skogsvårdsstyrelse samt revisorer.

Beträffande frågan om enhetlig reglering av skogsvårdsstyrelsernas personals skyldighet att erlægga *pensionsavgifter* anförde *centralrådet* allenast att rådet, i likhet med flertalet skogsvårdsstyrelser, som yttrat sig i detta ämne, ansåge, att dessa avgifter borde betalas dels av huvudmannen och dels av befattningshavarna, på sätt angåves i pensionsanstaltens reglemente, samt att enhetlighet syntes böra och kunna åstadkommas på detta område.

Domänstyrelsen framhöll med anledning härav i senare utlåtande, att styrelsen ansåge detta centralrådets uttalande innebära, att rådet hade för avsikt att föranstalta därom, att inbetalningen av pensionsavgifter för framtiden ordnades på sätt rådet angivit, samt hemställde, att Kungl. Maj:t även på denna punkt icke för närvarande måtte vidtaga vidare åtgärder.

För egen del hava de *sakkunniga* gjort gällande, att den minskning, som tilläventyrs kunde genomföras i fråga om skogsvårdsstyrelsernas utgifter för *avlöningar*, *pensionsavgifter* och *reseersättningar* till personalen, icke kunde sammanlagt för alla styrelser uppskattas till mera än några få tiotusental kronor. Då emellertid en sådan utgiftsminskning icke kunde åstadkommas annat än i mån som gällande anställningsavtal utlöpte samt den fullständiga tillämpningen av 1923 års skogsvårdslag mångenstädes torde kräva ökade personalutgifter, hade de sakkunniga ej funnit sig äga tillräckliga skäl att till grund för sina beräkningar lägga en personalutgiftssumma, understigande medeltalet för åren 1923—1927, vilket medeltal vore något lägre än slutsumman för dessa utgifter i statförslagen för år 1927. — Enligt bil. 7 till de sakkunnigas betänkande utgör medeltalet för åren 1923—1927 beträffande skogsvårdsstyrelsernas utgifter för löner och pensions-

avgifter 1,249,579 kronor samt beträffande styrelsernas utgifter för personalens diverse resor 54,648 kronor. — De sakkunniga hava tillagt, att deras beräkning av skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov i förevarande avseende vore gjord på grundvalen av styrelsernas nuvarande verksamhet och uppgifter. Ifall, såsom de sakkunniga i annat sammanhang föreslagit, staten under skogsvårdsstyrelsernas medverkan anordnade en kraftig verksamhet för utdikning av mark i ändamål av skogsbörd, kunde detta ej undgå att medföra ökade förvaltningsutgifter av nu angivet slag.

De sakkunniga hava å sid. 32—36 i betänkandet närmare utvecklats sin ståndpunkt i förevarande avseende. De sakkunniga hava därvid beträffande frågan om åstadkommande av större enhetlighet i skogsvårdsstyrelsernas personals avlöningsförhållanden framhållit, att de med hänsyn till ändamålet och beskaffenheten av sitt uppdrag ej funne nödigt att närmare ingå på frågan om fördelarna eller olägenheterna av en dylik enhetlighet samt i vilken grad den kunde eller borde genomföras, enär enhetligheten i och för sig knappast hade någon betydelse för tryggande av skogsvårdsstyrelsernas ekonomi.

Skogsvårds-
styrelsernas
övriga ut-
gifter.

De sakkunniga hava vidare undersökt, huruvida minskning lämpligen kunde genomföras beträffande skogsvårdsstyrelsernas övriga utgifter. De sakkunniga hava härvid sammanfört dessa utgifter i tre olika grupper, nämligen dels egentliga förvaltningsutgifter, dels utgifter för övervakande av skogslagarnas efterlevnad och dels utgifter för befrämjande av skogsvård m. m., vilka utgiftsgrupper av de sakkunniga granskats med ledning av den vid betänkandet fogade tabellen bil. 7 och de däri upptagna särskilda utgiftskontona.

Efter erinran att frågan om utgifter för löner och pensionsavgifter samt personalens diverse resor av de sakkunniga redan behandlats, hava de sakkunniga beträffande *övriga förvaltningsutgifter*, avseende styrelser och revisorers resor, fastigheter, expedition, annonser och tryck, inventarier samt diverse, anfört:

Kontot för styrelsens och revisorernas resor vore i stort sett bibehållet oförändrat under hela perioden 1923—1927 och torde ej kunna ge anledning till någon erinran.

Å kontot fastigheter växlade utgifterna i hög grad mellan olika år, beroende på fastighetsförvärv och verkställda dyrbarare byggnadsarbeten under vissa år. De sakkunniga funne sig vid det förhållandet, att budgetförslagen för åren 1926 och 1927 innefattade högst väsentligt sänkta utgifter å detta konto, icke böra i detta sammanhang göra annat uttalande, än att medeltalet mellan de för dessa bägge sistnämnda år i budgetförslagen upptagna beloppen för fastighetsändamål syntes vara lämpligt att tagas såsom norm för styrelsernas årsavgifter i detta avseende, dock med någon jämkning för Gävleborgs län, som för år 1926 upptagit ett ovanligt högt belopp.

Kontot expedition, annonser och tryck hade icke under perioden 1923—1927 undergått några större förändringar. Det torde vara ganska svårt att genomföra några nämnvärda inskränkningar å detta konto.

Inventariers konto företedde i slutsummorna obetydliga förändringar, ehuru väl för de särskilda skogsvårdsstyrelserna utgifterna växlade avsevärt under olika år. Då detta påtagligen berodde av tillfälliga anskaffningar och då därunder fördes bland annat sådana föremål som skogshackor och annat, som därefter tillhandahölls allmänheten, torde mot detta konto ingen anmärkning vara att göra.

Kontot för diverse utgifter innefattade utgifter, som vore nästan omöjliga att bedöma. Bland dessa utgifter märktes sådana för upprättande av sockenkartor och fastighetsregister, bidrag till centralrådets verksamhet samt, åtminstone under tidigare år, räntor. Det borde med tillfredsställelse antecknas, att slutsummorna i de båda sista årens budgetförslag vore väsentligt lägre än utgifterna under tidigare år och ej ens hälften mot utgiftsbeloppet år 1923. Till viss del torde detta bero på att under senare år utgifter, som förut pläгат föras å detta konto, fördelats å andra konton, dit de med mera fog hörde hemma. Detta hade i sin mån medverkat till en höjning av utgifterna å sistnämnda konton, som alltså endast vore skenbar. Någon minskning å förevarande konto kunde de sakkunniga ej föreslå utan ville endast framhålla vikten av att hit icke fördes utgifter, som lämpligen kunde påföras andra konton, vilket centralrådet ock redan anbefallt i en för några år sedan utfärdad provisorisk bokföringsinstruktion.

Beträffande skogsvårdsstyrelsernas *utgifter för övervakande av skogslagarnas efterlevnad* hava de sakkunniga erinrat, att dessa utgifter till övervägande del bestode av rese- och dagarvoden samt att om dessa arvoden gällde vad de sakkunniga i det föregående anfört angående reseersättningar till personalen. De sakkunniga hava därjämte betonat, att ett behörigt övervakande av skogslagarnas efterlevnad, som ju vore ett huvudändamål för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, naturligtvis icke kunde äga rum utan avsevärda utgifter. Kraven på dylikt övervakande hade skärpts genom 1923 års skogslag. Utgifterna å detta konto hade undergått en mindre ökning, och de sakkunniga ville så långt ifrån uttala något klander häremot, som de tvärtom ansåge detta vara en av förhållandena betingad företeelse.

De sakkunniga hava därefter övergått till skogsvårdsstyrelsernas *utgifter för befrämjande av skogsvårdsåtgärder* samt beträffande dessa utgifter anfört:

Utgifterna å kontot avseende taxering till skogsaccis vore under perioden ungefär oförändrade, dock med en mindre ökning. Det vore av stor betydelse, att accispliktiga avverkningar icke undginge skatt eller beskattades för lågt. Detta medförde lägre skogsvårdsavgifter och därigenom minskade inkomster för skogsvårdsstyrelserna. De sakkunniga ville ingalunda förorda någon inknappning av utgifterna å detta konto utan ansåge det i stället önskvärt, att skogsvårdsstyrelserna överallt med energi anlätade denna utväg att tillgodose sina egna intressen.

Några mer betydande förändringar hade icke ägt rum under perioden 1923—1927 å kontot för allmän skogsundervisning. Om än indragningar av understöd för detta ändamål antagligen skulle utan större svårighet kunna göras, skulle en sådan åtgärd säkerligen hava särdeles ofördelaktiga verkningar. Det vore en synnerligen viktig sak, att allmänheten bibragtes förståelse och intresse för skog och skogsvård. Under förut-

sättning att utgifterna å detta konto erhöles en klok och effektiv användning, ville de sakkunniga därför icke tillråda någon beskäring av desamma.

De närmast följande kontona, biträde för skogsvård, skogsodling, skogsdikning och reglering av skogsbetet, innefattade åtgärder, som skogsvårdsstyrelserna vidtog till hjälp åt de enskilda skogsägarna. Ibland lämnades sådant biträde fritt, men i de flesta fall betingades viss, om ock ofta ganska låg ersättning. Reglerna i detta avseende vore rätt växlande. Till närmare upplysning härom hänvisades till en vid betänkandet såsom bil. 10 fogad tabell, som uppgjorts på grundval av skogsvårdsstyrelsernas kunskörelser i ämnet år 1926, dock med undantag för Gotlands län, från vilket uppgift ej erhållits. Allt biträde lämnades i regel under förutsättning av fri kost och logi samt fria skjutsar för förrättningsmannen jämte nödig hantlangning.

Vad de sakkunniga anført beträffande utgifterna för skogsundervisning gällde i viss mån jämväl kontot för utgifter för skogsvård. Detta konto företedde en, om ock ganska obetydlig ökning under perioden 1923—1927. Det vore av stor vikt, att denna verksamhet fortsattes och utvecklades. Enligt de sakkunnigas mening kunde de nuvarande biträdesvillkoren icke anses överflödigt frikostiga. I varje fall borde förvisso icke så stora ökningsar i skogsägarnas ersättningar ske, att dessas benägenhet att anlita skogsvårdsstyrelsernas sakkunniga biträde minskades. Någon minskning av nämnvärd betydelse i det totala utgiftsbeloppet å detta konto funne de sakkunniga sig därför icke kunna förorda.

Det stora kontot avseende omkostnader för skogsodling innefattade utgifter av flera slag. Ett av dessa vore i hög grad beroende av förekomsten av barrträdsfrö under s. k. kottår. När ett dylikt år inträffade, vilket skedde med vissa ej fullt regelbundna mellantider, vore skogsvårdsstyrelserna snart sagt nödsakade att begagna tillfället att anskaffa frö. Det vore ju ett numera allt mer erkänt faktum, att skogsfrö borde så vitt möjligt hämtas från den trakt, där det skulle användas, eller åtminstone från en trakt, som vore så likartad med denna som möjligt. De skogsvårdsstyrelser, som hade anläggningar för fröets klängning, måste under ett kottår inköpa kott och klänga denna för att sedan antingen själva använda fröet, intill dess nästa kottår inträffade, eller ock genom dess försäljning bispunga andra skogsvårdsstyrelser. De höga utgifterna å detta konto för år 1924 finge till stor del sin förklaring av denna orsak, vilket särskilt för vissa skogsvårdsstyrelser tydligt framginge vid jämförelse med siffrorna för övriga år under perioden. De oregelbundna utgifter, som hade nyss angivna grund, måste till stor del anses vara oberoende av skogsvårdsstyrelsernas fria beslut. Att utgifterna å detta konto under senare år högst väsentligt minskats — ända till hälften gent emot år 1924 — berodde emellertid icke blott på uteblivandet av mera givande kottår, utan även på inskränkning i de övriga utgifter, som påfördes detta konto. Sådana utgifter vore exempelvis kostnader för plantskolor, bidrag till skogsodling m. m. De ekonomiska svårigheterna under senare år hade tvingat skogsvårdsstyrelserna till högst betydande inskränkningar i denna verksamhet.

Beträffande de regler, som nu av skogsvårdsstyrelserna tillämpades för bidrag till skogsodling, hänvisades till förberörda tabell, bil. 10. Den del av skogsodlingsverksamheten, som bestode i biträde för att ånyo försätta i skogbärande skick sådana marker, där avverkning skett efter ingången av år 1905, och där reproduktionsskyldighet alltså förefunnes, kunde uppen-

barligen icke nedläggas och borde ej heller inskränkas. Den enda åtgärd, som skogsvårdsstyrelserna syntes kunna vidtaga beträffande denna verksamhet, bestode i reglering av de ersättningsvillkor, under vilka biträdet lämnades, och skulle resultera i en relativ ökning av inkomsterna å kontot för frö, plantor och plantör. Denna utväg hade, enligt vad de sakkunniga hade sig bekant, å flera håll redan anlifats under de senaste åren. Något direkt uttryck för resultatet härav kunde näppeligen erhållas genom jämförelse mellan utgifter och inkomster å kontona avseende skogsodling samt ersättning för frö, plantor och plantör, när dessa konton innefattade jämväl andra slags poster och vore i hög grad beroende av kottår. Det torde emellertid böra bliva föremål för uppmärksamhet från respektive skogsvårdsstyrelsers sida, huruvida icke de nuvarande ersättningsbestämmelserna åtminstone å vissa orter kunde i någon mån skärpas utan olägenhet för verksamhetens resultat. Det fölle sig svårt att från de sakkunnigas sida avgiva ett allmänt omdöme härom, när de lokala förhållandena vore mycket skiftande. Det ville synas lämpligt, att centralrådet upptog denna fråga till omprövning.

Såsom en betydelsefull post å utgiftskontot för skogsodling inginge kostnad för skogsodling å äldre kalmarker. Det vore uppenbart, att skogsodling å dessa marker icke vore något, som nödvändigtvis måste omedelbart äga rum. Intet lagbud påbjöde dylik skogsodling. Man kunde också göra gällande att, om dessa marker under lång tid varit kala, kanske i hundratals år, så betydde det föga om deras förseende med växande skog dröjde ett eller annat årtionde mer eller mindre. Men man kunde också — och enligt de sakkunnigas förmenande med vida större skäl — göra gällande, att dessa nu nästan onyttiga kalmarkers omvandlande till produktiv skogsmark vore i eminent mening ett angeläget riksintresse. Då staten för torrläggning, odling och kolonisation årligen nedlade mycket stora summor, ville det synas fullt konsekvent, att staten understödde skogsodling å sådana kalmarker.

Emellertid torde nödvändigheten av besparingar under de senaste åren medfört, att just dessa kalmarksodlingar blivit eftersatta. Att nu ytterligare inskränka dem, funne de sakkunniga icke tillrädligt. Däremot gällde principiellt även för dessa skogsodlingar vad som nyss beträffande ersättningsvillkoren sagts i fråga om kalmarker efter nyare avverkningar. Även här borde — lämpligen genom centralrådets förmedling — övervägas, i vad mån ersättningsvillkoren kunde skärpas. Dock finge framhållas att, då kalmarksodlingarna måste grundas på frivillighet från jordägarnas sida, de villkor, skogsvårdsstyrelserna erbjöde för sitt biträde, påtagligen måste vara förmånligare än när det gällde yngre kalmarker.

Med hänsyn till samtliga nu omförmälda förhållanden funne de sakkunniga sig icke kunna upptaga de normala utgifterna under kontot för skogsodling för alla 25 skogsvårdsstyrelserna till lägre belopp än medeltalet för perioden 1923—1927 eller till 887,388 kronor. För jämförelse finge framhållas, att för åren 1923—1925 uppginge medeltalet till 1.048,912 kronor.

Vad anginge kostnader för skogsdikning visade sig, om endast de 23 äldre skogsvårdsstyrelserna toges i beaktande, att utgifterna för skogsdikning kraftigt inskränkts under de senaste åren. Denna form av skogsvårdsbefrämjande verksamhet hade hittills varit företrädesvis lokaliserad till Värmland och Norrland. De bägge nya skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län hade också energiskt ägnat sig åt densamma. De sakkunniga hade i ett tidigare betänkande framlagt förslag till åtgär-

der från statens sida för främjande av utdikning av sådan mark, som lämpade sig för skogsbörd. Det torde därför nu vara överflödigt att här ånyo utveckla betydelsen av dylika åtgärder eller att eljest närmare ingå på ämnet. Det borde endast framhållas, att omförmälda ifrågasatta statsverksamhet givetvis vore avsedd att på ett kraftigare sätt än nu vore möjligt befördra dikningsverksamheten. Ifall den skulle hava till följd, att skogsvårdsstyrelsernas enskilda åtgärder i dylikt syfte i motsvarande grad minskades, skulle ju resultatet endast bliva en överflyttning av utgifterna på staten, utan att större torrläggningseffekt uppnåddes. Då medeltalet skogsdikningsutgifter för perioden 1923—1926 för de äldre skogsvårdsstyrelserna, 231,800 kronor, vore vida lägre än exempelvis kostnaden år 1923, som uppginge till 276,030 kronor, ansåge de sakkunniga det fullt befogat att lägga nyssnämnda medeltal till grund för framtida normala utgifter för detta ändamål. Med tillägg av medeltalet för 1925—1927 för Västerbottens och Norrbottens läns skogsvårdsstyrelser, 62,289 kronor, uppginge det sammanlagda normala årsbeloppet till 294,089 kronor.

Vad slutligen kontot avseende utgifter för reglering av skogsbetet anginge, vore utgifterna härå ännu helt obetydliga. I Jönköpings, Hallands och Älvsborgs län lämnades biträde för ordnande av verkliga betesmarker fritt (i vissa fall genom särskild fackman). I Älvsborgs län lämnades dessutom under vissa förutsättningar 20 procent bidrag till arbetskostnaderna. I övriga län likställdes biträde för detta ändamål i kostnadshänseende med avverkningsbiträde. I betraktande av de stora fördelar, som genom ordnad beteskultur vunnes såväl för skogsvården som för boskapskötseln, ansåge de sakkunniga det särdeles önskvärt, att denna verksamhetsgren vunne alltmera beaktande både av skogsvårdsstyrelserna och allmänheten. De kunde därför icke förorda, att utgifterna för detta ändamål beräknades till lägre belopp än medeltalet för perioden 1923—1927.

De sakkunniga hava i sammanhang med nyss angivna anförande lämnat sammanfattande redogörelser dels för de ersättningar, som skogsvårdsstyrelserna debiterade för biträde vid avverkning samt för undersökning och planläggning med avseende å skogsdikning, dels ock för de grunder, efter vilka bidrag lämnades till skogsodling och skogsdikning. Beträffande dessa redogörelser hänvisar jag till betänkanDET.

Sammanfattning.

Såsom sammanfattning av den av de sakkunniga sålunda verkställda granskningen angående möjligheterna att genom minskning av skogsvårdsstyrelsernas utgifter åstadkomma trygghet i deras ekonomi hava de sakkunniga framhållit, att sagda granskning givit till resultat att, därest icke styrelsernas verksamhet skulle bliva lidande, nämnda möjligheter vore mycket små. Även om tilläventyrs på en eller annan utgiftspost någon minskning syntes kunna med visst fog eller åtminstone utan större skada genomföras, bleve verkan härav på det ekonomiska resultatet i dess helhet mycket obetydlig. Det huvudsakliga skälet härtill vore, att nödvändigheten redan tvingat skogsvårdsstyrelserna till högst väsentliga inskränkningar i deras utgifter. Verksamheten hade därigenom under senare år flerstädes blivit på ett betänkligt sätt inknappad. Det kunde icke utan

risk för fullgörande av dessa styrelserns uppgifter i skogsvårdens tjänst fortsätta på detta sätt i framtiden.

I anslutning till vad de sakkunniga sålunda anfört hava de ansett, att till grund för bedömandet av skogsvårdsstyrelsernas framtida medelsbehov borde läggas medeltalen av styrelsernas enskilda inkomster samt av styrelsernas utgifter under åren 1923—1927, dock med undantag för dels inkomster av räntor och fastigheter och dels utgifter för fastigheter, vilka inkomster och utgifter av de sakkunniga ansetts böra upptagas till belopp, väsentligen motsvarande medeltalen för åren 1926 och 1927. De sakkunniga hava därför i en av dem till ledning för bedömandet av berörda medelsbehov upprättad, såsom normalkalkyl för skogsvårdsstyrelserna betecknad tabell, vilken torde såsom *bilaga A* få fogas vid detta protokoll, beräknat skogsvårdsstyrelsernas utgifter och enskilda inkomster i enlighet med nyss angivna grunder. I tabellen hava därjämte styrelsernas inkomster genom bidrag från landsting och hushållningssällskap upptagits med belopp, motsvarande vad i sådant avseende anvisats för år 1927. I överensstämmelse härmed hava de sakkunniga i tabellen beräknat skogsvårdsstyrelsernas sammanlagda utgifter för främjande av skogsvårdsåtgärder till 1,602,638 kronor, för skogslagarnas övervakande till 212,315 kronor och för styrelsernas förvaltning till 1,685,404 kronor eller sålunda tillhopa till 3,500,357 kronor samt styrelsernas enskilda inkomster till 753,218 kronor och inkomster genom bidrag från landsting och hushållningssällskap till 152,400 kronor eller tillhopa till 905,618 kronor. Såsom underskott, avsett att täckas genom andra inkomster än de nyss angivna, har i tabellen upptagits skillnaden mellan berörda utgifts- och inkomstsummor eller 2,594,739 kronor.

Vad de sakkunniga anfört rörande möjligheterna till inskränkning i skogsvårdsstyrelsernas utgifter samt höjning av vissa av dessas enskilda inkomster har av *flertalet av de i ärendet hörda skogsvårdsstyrelserna* lämnats utan erinran. Ett stort antal skogsvårdsstyrelser har härvid med skärpa understrukt, att ytterligare inskränkningar i styrelsernas utgifter icke vore möjliga utan verklig skada för styrelsernas verksamhet. Flera styrelser hava meddelat, att de nödgats indraga eller inskränka alla kontanta bidrag till skogsvårdsarbeten, varigenom viktiga sådana blivit åsidosatta ävensom att ersättningarna för biträde med skogsvård samt för frö, plantor och plantörsbiträde måst betydligt höjas, vilket ur skogsvårdsynpunkt vore högst olyckligt.

Yttranden.

Skogsvårdsstyrelserna i Uppsala, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Västerbottens och Norrbottens län hava gjort gällande, att de sakkunniga beräknat vissa skogsvårdsstyrelserns medelsbehov alltför lågt. — Förstnämnda två styrelser hava i detta avseende framhållit, att styrelsernas utgifter under åren 1923—1927, vilka utgifter legat till grund för de sakkunnigas ifrågavarande beräkning, till följd av styrelsernas ekonomiska nödläge

varit abnormt nedpressade samt att till följd härav ett täckande av det med ledning av berörda utgifter uppskattade medelsbehovet ej skulle bereda styrelserna tillfälle att på ett någorlunda tillfredsställande sätt upprätthålla sin verksamhet. Även beträffande ett flertal andra styrelser vore enligt dessa styrelserns mening förhållandena ungefärligen likartade. — Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län har — under framhållande, att fem skogsvårdsstyrelser, däribland styrelsen själv, ägde skulder till belopp, överstigande styrelsernas disponibla behållningar — funnit det anmärkningsvärt, att de sakkunniga i den av dem verkställda utgiftsberäkningen ej upptagit något belopp för amortering av berörda överskjutande skuldbelopp, som för samtliga styrelserna uppginge till 256,712 kronor. Styrelsen, vars andel i nämnda skuldsumma utgjorde 105,000 kronor, hemställde, att ett anslag å sistnämnda belopp måtte för styrelsens räkning äskas för täckande av skulden, att utgå antingen på en gång eller under visst antal, förslagsvis fyra, år. Då enligt styrelsens mening övriga fyra skogsvårdsstyrelsernas skulder borde amorteras med i runt tal 49,000 kronor årligen, torde det av de sakkunniga beräknade årliga medelsbehovet för samtliga skogsvårdsstyrelser under tiden för amorteringen av ifrågavarande skulder böra ökas med 154,000 kronor eller, om styrelsens skuld ansågs böra amorteras under fyra år, med 75,000 kronor. — Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har anmärkt, att åren 1925—1927, å vilka de sakkunniga grundat sin beräkning rörande skogsvårdsstyrelsens och skogsvårdsstyrelsens i Norrbottens län framtida medelsbehov, måste för dessa styrelser anses såsom organisationsår, under vilka styrelsernas skogsvårdsverksamhet av naturliga skäl ännu ej hunnit nå någon högre grad av intensitet. Detta framginge även därav, att styrelsernas utgifter av de sakkunniga beräknats för år 1925 till 282,705 kronor, för år 1926 till 292,000 kronor och för år 1927 till ej mindre än 437,500 kronor. Med ledning av dessa belopp hade de sakkunniga beräknat styrelsernas årliga framtida medelsbehov till sammanlagt 338,215 kronor. Enligt styrelsens mening borde emellertid detta behov uppskattas till ett belopp, väsentligt högre än det, vartill 1927 års utgifter av de sakkunniga beräknats för styrelserna, eller 437,500 kronor. — Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län har hävdad, att styrelsens normala årsutgifter borde beräknas till 197,460 kronor eller 32,854 kronor högre än det belopp, vartill de sakkunniga uppskattat dessa utgifter.

Skogsvårdsstyrelserna i Östergötlands län och Kalmar läns norra landstingsområde hava framhållit, att det torde vara möjligt att åvägabringa vissa inskränkningar i skogsvårdsstyrelsernas utgifter eller höjningar i dessas enskilda inkomster utöver vad de sakkunniga ifrågasatt.

Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län har anmärkt, att ifråga om vissa skogsvårdsstyrelser utgifterna för biträde med skogsvård, skogsodling och skogsdikning av de sakkunniga beräknats för höga, varemot beträffande åtskilliga andra styrelser utgifterna för den fiskaliska verksamheten samt

för skogsundervisning uppskattats till alltför låga belopp. Skogsvårdsstyrelsen har därjämte gjort gällande, att styrelsens egna normala inkomster borde uppskattas till allenast 41,743 kronor eller 10,000 kronor mindre än det av de sakkunniga i detta avseende beräknade beloppet.

Centralrådet har i förevarande avseende anfört bland annat:

Beträffande möjligheterna till inskränkning i skogsvårdsstyrelsernas personalutgifter kunde centralrådet hänvisa till sin förenämnda skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 oktober 1925. Det torde nu få anses tillfullo ådagalagt, att, då en ytterligare minskning av personalens antal knappast vore tänkbar, någon minskning å avlöningskontot ej kunde genomföras.

Vad anginge övriga utgiftskonton torde, då skogsvårdsstyrelserna under de senaste åren av omständigheterna tvingats till betydande inskränkningar i alla avseenden, förhållandet i stort sett vara enahanda.

För övrigt kunde centralrådet instämma i de sakkunnigas uttalande därom, att frågan rörande allmänt införande av skärpta bestämmelser för utbekommande av ersättning vid skogsodling av sådana marker, där avverkning skett efter ingången av år 1905, borde upptagas till omprövning av centralrådet.

Även om sådana belopp, som övade nämnvärt inflytande på skogsvårdsstyrelsernas ekonomi, ej härigenom skulle stå att vinna, hade dock enligt centralrådets mening frågan om enhetliga bestämmelser för skogsvårdsstyrelsernas biträde icke blott vid skogsodling av berörda marker utan även vid biträde med avverkning och skogsvård sin stora principiella betydelse, åtminstone när det gällde att bedöma de olika skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov.

Det hade tyvärr ej varit möjligt för centralrådet att, i enlighet med de sakkunnigas önskan, nu framlägga detaljerade förslag rörande vilka ersättningsbestämmelser, som i berörda avseenden lämpligen borde gälla, men centralrådet ville dock i anslutning till vad ovan sagts såsom sin mening hävda, att skogsvårdsstyrelsernas kostnader för skogsodling samt för biträde vid stämpling för avverkning såväl till avsalu som till husbehov i större utsträckning än hittills borde gäldas av de skogsägare, som åtnjöte ifrågavarande förmåner. Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet vore nu så allmänt känd och uppskattad, att man ej kunde befara, att skogsägarna skulle underlåta att anlita skogsvårdsstyrelserna, på grund av att avgifter, som alltid kunde hållas på jämförelsevis låg nivå, utdebiterades för biträdes erhållande.

Vad nu sagts gällde enligt centralrådets mening även övriga hithörande och jämförliga grenar av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, dock med undantag jämväl i ovanberörda hänseende för sådana skogsvårdsstyrelser, som redde sig själva med direkta skogsvårdsavgifter, ortsbidrag eller reserverade medel och därigenom helt naturligt borde hava fullt fria händer att självständigt bestämma om de förmåner, som i skilda avseenden borde beviljas skogsägarna.

Centralrådet finge framhålla, att de ifrågasatta regleringarna av de av skogsvårdsstyrelserna tillämpade ersättningsbestämmelserna ej vore av större betydelse i samband med behövligen åtgärders vidtagande för tryggnad av skogsvårdsstyrelsernas ekonomi. Härför måste nämligen betydligt kraftigare medel användas.

Domänstyrelsen har anfört:

Domänstyrelsen hölle före, att någon sänkning av det av de sakkunniga

för samtliga skogsvårdsstyrelser beräknade normala utgiftsbeloppet eller 3.5 miljoner årligen i sin helhet icke lämpligen kunde för de närmaste åren framåt åvägabringas.

Däremot hölle styrelsen icke för osannolikt, att en jämkning mellan de olika utgiftsposterna, för ernående av en så vitt möjligt ändamålsenlig användning av de medel, som stode till skogsvårdsstyrelsernas förfogande, vore möjlig. Denna jämkning torde det i första hand ankomma å centralrådet att söka genomföra.

I de egentliga förvaltningsutgifterna inginge, bland annat, resekostnader för personalen. Dessa, som redovisades under olika utgiftskonton och därigenom icke direkt framginge av skogsvårdsstyrelsernas redogörelser, torde stiga till jämförelsevis höga belopp årligen. Styrelsen, som i sitt förenämnda utlåtande den 11 november 1925 berört denna fråga, ansåge icke uteslutet, att en minskning av resekostnaderna kunde ske, därest reseersättningarna så vitt möjligt begränsades till belopp, som svarade mot de verkliga självkostnaderna för resorna.

I utgifter för främjande av skogsvård m. m. inginge till väsentlig del utgifter för biträde vid skogsvård samt omkostnader för skogsodling och skogsdikning. Ifrågavarande utgifter hade de sakkunniga beräknat normalt utgöra 1.45 miljoner kronor årligen eller 41 % av de normala totalutgifterna. Givetvis vore det av stor betydelse, att av skogsvårdsstyrelserna omhänderhavda medel användes just för dylika ändamål. Men det vore ock angeläget, att de grunder, som tillämpades vid beräkning av ersättning för biträde vid dylika, skogsbruket befämjande åtgärder, eller vid anvisande av bidrag därtill, icke medförde större kostnad för det allmänna än en framgångsrik verksamhet från skogsvårdsstyrelsernas sida i detta avseende krävde. Med hänsyn till skiftande förhållanden inom olika landsdelar och under olika tider vore emellertid självfallet av vikt, att ifrågavarande grunder så smidigt som möjligt lämpades efter förhandenvarande förhållanden. Ej mindre angeläget vore, att de kostnader, som skogsvårdsstyrelserna finge vidkännas för skogsvård, skogsodling och skogsdikning å enskildes mark, insattes på så vitt möjligt nyttiga och räntabla åtgärder. Det finge framhållas, bland annat, att skogsvårdsstyrelser i de nordligaste länen syntes lämna procentuellt högre bidrag till skogsdikning än styrelser, som utövade sin verksamhet inom i klimatiskt avseende mera gynnade delar av landet.

De sakkunniga hade, speciellt beträffande bidrag till skogsodling, uttalat, att genom centralrådets förmedling borde övervägas, i vad mån ersättningsvillkoren kunde skärpas. Styrelsen anslöte sig till detta uttalande och finge därjämte, på anförda skäl, framhålla önskvärdheten av att centralrådet sökte verka för att de medel, som ställdes till skogsvårdsstyrelsernas förfogande, i vad de kunde disponeras för främjande av skogsvårdande arbeten, i största möjliga utsträckning komme sådana marker till del, som med hänsyn till klimat, jordmån och avsättningsförhållanden m. m. ägde goda förutsättningar för skogsproduktion.

Statskontoret har uttalat, att enligt dess mening de sakkunnigas utredning ej syntes lämna tillräcklig vägledning för bedömandet i vad mån skogsvårdsstyrelsernas nuvarande utgifter kunde minskas. Innan frågan om anskaffande av ytterligare medel för skogsvårdsstyrelserna upptoges till avgörande, borde därför ytterligare utredning ske beträffande möjligheten av besparingar i dessa utgifter.

Sveriges skogsägareförbund har gjort gällande, att besparingar i skogsvårdsstyrelsernas administrations- och personalkostnader kunde ernås genom ändrad reglering av de sydsvenska skogsvårdsstyrelseområdena, så att större och mera rationellt avpassade områden skapades, samt hemställt om verkställande av utredning härom. Förbundet har därjämte hävdadt, att ej obetydliga besparingar borde kunna genomföras ifråga om skogsvårdsstyrelsernas utgifter för biträde med skogsvård, skogsodling, dikning samt reglering av skogsbetet.

Vid en allsidig prövning av möjligheterna till inskränkning i skogsvårdsstyrelsernas utgifter är givetvis det av Sveriges skogsägareförbund väckta spörsmålet om ändrad reglering av styrelsernas nuvarande verksamhetsområden i syfte att ernå större likformighet mellan dessa rent principiellt sett av stor betydelse. De sakkunniga hava ej upptagit detta spörsmål utan begränsat sin undersökning till att avse de utgiftsminskningar, som inom ramen av nu gällande lagbestämmelser rörande skogsvårdsstyrelsernas organisation kunde vara möjliga. Då dessa bestämmelser ägt bestånd allenast ett fåtal år och utgöra en av de grundförutsättningar, varpå 1923 års skogsvårdslag uppbyggts, finner jag, i likhet med de sakkunniga, frågan om en revision av dessa bestämmelser ej böra i detta sammanhang upptagas. Visserligen pågår för närvarande inom centralrådet en utredning rörande sammanförande av Kalmar läns norra och södra landstingsområden under en gemensam skogsvårdsstyrelse, men föreliggande beträffande dessa landstingsområden för ett dylikt sammanförande speciella skäl, vilka ej gälla övriga landstingsområden.

Departements-
chefen.

Såsom en utväg att ernå besparing i skogsvårdsstyrelsernas utgifter har vidare föreslagits genomförande av en enhetlig reglering av styrelsernas personals avlöningsförhållanden. Av den i ärendet förebragta utredningen torde emellertid framgå, att en dylik reglering näppeligen torde komma att medföra någon minskning i skogsvårdsstyrelsernas nuvarande utgifter för ifrågavarande ändamål. Från besparingssynpunkt läser därför genomförandet av en dylik enhetlighet ej vara av betydelse. Med hänsyn härtill och då den likformighet i skogsvårdsstyrelsernas hithörande utgifter, som av andra skäl synes önskvärd, lämpligen torde, på sätt av centralrådet föreslagits, kunna ernås genom dess försorg, finner jag vidtagandet av åtgärder i förevarande syfte från Kungl. Maj:ts sida för närvarande ej vara påkallade.

Vad nu anförts rörande reglering av skogsvårdsstyrelsernas avlöningsutgifter gäller i huvudsak jämväl rörande styrelsernas kostnader för personalens resor och avgifter för dennas pensionering. Även ifråga om dessa kostnader och avgifter torde det därför böra ankomma å centralrådet att i enlighet med av detta gjort åtagande verka för åstadkommande av önskvärd större överensstämmelse mellan de särskilda skogsvårdsstyrelserna.

Vad angår möjligheterna i övrigt till inskränkning i skogsvårdsstyrel-

sernas utgifter finner jag dessa möjligheter vara relativt små, därest skogsvårdsstyrelserna skola kunna på ett nöjaktigt sätt fylla sina uppgifter. På sätt av de sakkunniga påvisats, hava under åren 1923—1927 de tjugutre äldre skogsvårdsstyrelsernas årsutgifter minskats med ej mindre än cirka 580,000 kronor, och har denna minskning genomförts, oaktat under förstnämnda år den nya skogsvårdslagen trätt i kraft, varigenom skogsvårdsstyrelsernas åligganden väsentligt utökats. Det torde vara otvivelaktigt att, i den mån tillämpningen av sagda lag blir effektiv, skogsvårdsstyrelserna måste vidkännas stegrade utgifter såväl i fråga om den egentliga förvaltningen som med avseende å skogsvårdsbefrämjande åtgärder. Jag tillåter mig härvid erinra, att inom skogsvårdslagens giltighetsområde betydande områden redan avsatts eller inom en nära liggande framtid torde komma att avsättas såsom svärföringrade skogar, å vilka saluavverkning enligt den nya lagen i allmänhet ej må verkställas utan utsyning av vederbörande länsjägmästare eller annan av skogsvårdsstyrelsen förordnad person. Tillämpningen härav torde för vissa skogsvårdsstyrelser nödvändiggöra anställande av ytterligare personal. Även beträffande avverkning, som enligt lagen må äga rum utan föregående utsyning, hava skogsvårdsstyrelserna genom densamma ålagts nya och omfattande uppgifter, vilkas behöriga handhavande kräva ökade arbetskrafter. Detta gäller även den utvidgade verksamhet med avseende å skogsbetets reglering, som den i lagen stadgade skärpta reproduktionsskyldigheten torde medföra för skogsvårdsstyrelserna. Det lär icke kunna bestridas, att vissa skogsvårdsstyrelser för närvarande av brist på medel ej äro i stånd att utöva sin verksamhet i den omfattning och på det sätt, som i den nya lagen är avsett.

Från några håll har gjorts gällande, att skogsvårdsstyrelsernas utgifter för biträde med skogsvård samt för skogsodling och andra skogsvårdsåtgärder vore onödigt höga samt att minskning av dessa utgifter utan olägenhet skulle kunna genomföras, särskilt genom höjning av de ersättningar, som skogsvårdsstyrelserna betinga sig av vederbörande skogsägare för dylikt biträde samt för skogsodlingsmaterial m. m. Vid bedömandet av befogenheten av dessa erinringar böra givetvis ifrågavarande utgifter jämföras med motsvarande inkomster och allenast de nettoutgifter, som återstå efter vederbörande inkomsters frånräknande, tagas i betraktande. Vid en dylik jämförelse mellan utgifter och inkomster för biträde med skogsvård visar det sig, att mera betydande nettoutgifter i förevarande avseende förefinnas huvudsakligen hos sådana skogsvårdsstyrelser, vilkas medelsbehov i stort sett täckas genom direkt inflytande skogsvårdsavgifter och enskilda inkomster och som sålunda i ringa eller ingen grad åtnjuta statsanslag eller bidrag från till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter. Härvid måste dock undantag göras för skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, vilka, ehuru de uppbära avsevärda statsanslag, hava betydande nettoutgifter för här avsett biträde. I

fråga om dessa styrelser föreligga emellertid speciella av historiska förhållanden betingade skäl att tillhandagå vederbörande skogsägare med dylikt biträde på relativt liberala villkor. Vad nu anförts om utgifterna för biträde med skogsvård gäller i huvudsak även om utgifterna för skogsdikning. Beträffande utgifterna för skogsodling äro däremot förhållandena delvis annorlunda. Vid jämförelse mellan dessa utgifter samt till skogsvårdsstyrelserna influtna ersättningar för frö, plantor och plantörsbiträde, bliva nettoutgifterna i förevarande avseende betydande för flertalet skogsvårdsstyrelser, däribland även sådana som för upprätthållande av sin verksamhet huvudsakligen äro hänvisade till anslag från staten och bidrag från reserverade skogsvårdsavgifter. I fråga om dessa utgifter är emellertid att märka, att det alltifrån skogsvårdsstyrelsernas tillkomst ansetts såsom en av deras angelägnaste uppgifter att befrämja skogsodling, särskilt å av ålder kala marker. En effektiv verksamhet på detta område torde emellertid ej vara möjlig utan avsevärda ekonomiska uppoffringar från skogsvårdsstyrelsernas sida, vilket ock beaktats av riksdagen, som för detta ändamål anvisat betydande anslag till styrelserna. För samtliga skogsvårdsstyrelser utgöra de årliga nettoutgifterna i förevarande avseende, beräknade med ledning av hithörande utgifts- och inkomstmedeltal för åren 1923—1927, 399,896 kronor, en summa som i betraktande av de synnerligen omfattande arealer kal skogsmark, som inom landet alltjämt förefinnas, ej torde kunna anses överdrivet hög. Det bör även uppmärksammas, att i denna summa ingå till betydande belopp dels bidrag, som anvisats av landsting och hushållningssällskap för skogsodlingsändamål, dels ock kostnader för plantskolor och fröklängningsanstalter samt utgifter för anskaffande av kott m. m. Beträffande slutligen styrelsernas utgifter för reglering av skogsbetet, vilka utgifter i medeltal under åren 1923—1927 för alla skogsvårdsstyrelser beräknats till 11,224 kronor, synes uppenbart — särskilt i betraktande av de vidgade uppgifter i detta avseende, som den nya skogsvårdslagen pålagt styrelserna — att någon minskning i denna utgiftssumma ej bör ifrågasättas.

Med det nu anförda har jag ej tagit ståndpunkt till frågan, huruvida ej i vissa fall skärpta ersättningsbestämmelser borde tillämpas med avseende å biträde, som från skogsvårdsstyrelserna lämnas enskilda skogsägare, samt beträffande material för skogsodling med mera ävensom större enhetlighet i dessa bestämmelser eftersträvas. I enlighet med de sakkunnigas av centralrådet biträdda förslag finner jag det lämpligt, att denna fråga upptages till behandling av centralrådet. Då emellertid vid genomförande av en eventuell skärpning av berörda ersättningsbestämmelser stor varsamhet måste iakttagas, därest ej skogsägarnas intresse att anlita biträde av skogsvårdsstyrelsernas personal skall minskas och skogsvårdsarbetet sålunda lida avbräck, torde det, på sätt centralrådet framhållit, näppeligen kunna antagas, att några ökade inkomster av betyden-

het på denna väg skola tillföras skogsvårdsstyrelserna, i allt fall ej under de närmaste åren.

På grund av vad sålunda anförts finner jag i likhet med domänstyrelsen, att summan av samtliga skogsvårdsstyrelser årsutgifter under de närmaste åren framåt ej bör beräknas till lägre belopp än det i förenämnda normalkalkyl angivna eller till 3,500,357 kronor. Å andra sidan synas tillräckliga skäl ej hava förebragts för att lägga en högre utgiftssumma än den nu angivna till grund för skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov under sagda år. Vad angår skogsvårdsstyrelsernas enskilda inkomster samt inkomster genom ordsbidrag, synes även härutinnan den i normalkalkylen upptagna årliga summan för samtliga skogsvårdsstyrelser, 905,618 kronor, kunna godtagas. Efter frånräknande av denna inkomstsumma skulle sålunda, på sätt i kalkylen angivits, för samtliga skogsvårdsstyrelser uppstå ett årligt underskott å 2,594,739 kronor.

Beträffande frågan, huru berörda utgifts- och inkomstsummor böra fördelas på de särskilda skogsvårdsstyrelserna, torde i detta sammanhang ståndpunkt ej böra tagas i vidare mån än som erfordras för ett bedömande, huru skogsvårdsstyrelsernas ifrågavarande medelsbehov lämpligast bör tillgodoses. För ett dylikt bedömande finner jag den i berörda normalkalkyl verkställda fördelningen av berörda summor vara tillfyllest.

Ändrad fördelning av nuvarande skogsvårdsavgifter.

De sakkunniga.

De sakkunniga hava vidare undersökt, huruvida ej genom ändrad fördelning mellan skogsvårdsstyrelserna av nu utgående skogsvårdsavgifter en förbättring skulle kunna vinnas i styrelsernas ekonomiska förhållanden. Denna undersökning har resulterat däri, att de sakkunniga framlagt förslag till sådan ändring av 4 § i förordningen den 11 oktober 1912 (nr 275) om skogsvårdsavgift, att den andel av de från andra skogar än skyddsskogar inflytande skogsvårdsavgifter, som enligt berörda paragraf skall redovisas till statskontoret för att av Kungl. Maj:t i mån av förefallande behov fördelas mellan samtliga skogsvårdsstyrelser i riket, skulle höjas från 10 till 15 procent. I sammanhang härmed hava de sakkunniga föreslagit den jämkning i paragrafens avfattning, att ordet »samtliga» framför »skogsvårdsstyrelser» skulle utgå.

I motiveringen till detta förslag hava de sakkunniga anført:

De ekonomiska förhållandena vore ej lika brydsamma för alla skogsvårdsstyrelser, utan hade vissa styrelser fortfarande högst betydande överskjutande tillgångar. En utväg till att i någon mån åstadkomma förbättring i läget kunde då tänkas vara att finna i en utjämning. De medel, som nu stode till buds i utjämningsssyfte, utgjordes av dels statsanslaget till skogsvårdens befrämjande, nu å 500,000 kronor, och dels 10 procent av skogsvårdsavgifterna. De sakkunniga ansåge sig därför böra upptaga frågan, huruvida större utjämningsbelopp kunde erhållas inom ramen av de nu disponibla understödsmedlens totalbelopp. Härvid kunde

ingen annan utväg ifrågakomma än en höjning av den andel av skogsvårdsavgifterna, som i berörda syfte vore ställd till Kungl. Maj:ts förfogande.

Såsom skäl för att i 1912 års förordning om skogsvårdsavgift sagda andel bestämts till 10 procent hade åberopats, att beloppet av skogsvårdsavgifter, som erlades för virke å kronans skogar, syntes kunna uppskattas till tio procent av totala skogsvårdsavgiftsbeloppet och att staten borde kunna anses äga en friare dispositionsrätt över de avgifter, som härrörde från dylikt virke.

De sakkunniga ville lämna därhän, huruvida sagda procenttals ställande i beroende av virkesavkastningen från kronans skogar finge anses vara principiellt befogat och huruvida icke snarare erfarenheten om storleken av det belopp, som ur skogsvårdsstyrelsernas egen synpunkt vore erforderligt i utjämnings syfte, borde vara avgörande. De hade i stället, eftersom nyssnämnda motiv i allt fall åberopats, sökt verkställa en undersökning, vilken andel av skogsvårdsavgifterna, som numera finge anses belöpa från de allmänna skogarna.

I sådant avseende hade de sakkunniga erhållit inom domänstyrelsen utarbetade uppgifter över till skogsaccis under åren 1922—1924 taxerat virke från allmänna skogar under nämnda styrelses förvaltning utanför lappmarken.

De i dessa uppgifter upptagna slutsummorna å rotvärdet av till skogsaccis taxerat virke å allmänna skogar utgjorde för år 1922 19,429,768 kronor, för år 1923 19,914,957 kronor och för år 1924 15,894,600 kronor eller i medeltal per år 18,413,108 kronor. Skogsvårdsavgift härå skulle efter 1.3 procent utgöra 239,371 kronor.

Det skogsvårdsavgiftsbelopp för riket i dess helhet, varmed ovannämnda avgiftsbelopp från de allmänna skogarna nu borde jämföras, vore det debiterade, dock efter avdrag av avskrivningar och avkortningar, och icke det influtna, som ju delvis kunde tillhöra tidigare år. Då emellertid debitering för det i tabellerna upptagna kronovirket kunde beträffande de stora å rot sålda virkespartierna hava skett icke blott året efter försäljningen utan jämväl senare år, beroende på när köparen företagit avverkningen, syntes det befogat att i kalkylen medtaga de fyra åren 1923—1926. Enligt den vid betänkandet fogade tabellen bil. 2 utgjorde nämnda belopp för år 1923 750,853 kronor, för år 1924 1,664,461 kronor, för år 1925 1,958,963 kronor och för år 1926 1,630,269 kronor.

Då i berörda belopp för åren 1923 och 1924 ej inginge skogsvårdsavgifter från Västerbottens och Norrbottens läns kustland, borde dessa belopp vid ifrågavarande jämförelse ökas med vad som skulle hava debiterats i skogsvårdsavgifter inom kustlanden under samma år, därest förordningen om skogsvårdsavgift då varit gällande därstädes. Sistnämnda belopp kunde uppskattas till sammanlagt 131,000 kronor, motsvarande två tredjedelar av summan av de skogsvårdsavgifter, som, efter avdrag för avkortningar och avskrivningar, debiterats i kustlanden under åren 1926 och 1927. Med hänsyn härtill torde skogsvårdsavgifterna för landet i dess helhet utom lappmarken för åren 1923—1926 här böra beräknas till sammanlagt 6,135,546 kronor eller i medeltal för år till 1,533,886 kronor. De allmänna skogarnas här förut angivna skogsvårdsavgiftsmedeltal, 239,371 kronor, motsvarade härå cirka 15.6 procent.

Denna utredning utvisade alltså, att ur synpunkten av den motivering, som år 1912 anförts för 10-procentsbestämmelsen, en höjning av procent-

talet till åtminstone 15 procent numera vore befogad. Rätteligen borde procenttalet sättas något högre, enär i de från domänstyrelsen erhållna uppgifterna vissa allmänna skogar icke upptagits.

Av en förklaring, som vederbörande tjänsteman i domänstyrelsen avgivit till nyssnämnda uppgifter och som av de sakkunniga åberopats, framgår, att i dessa uppgifter ej upptagits rotvärdet å virke från härads- och sockenallmänningar samt allmänna inrättningsars, smärre fonders och institutioners skogar.

Beträffande förslaget, att i 4 § av förordningen om skogsvårdsavgift ordet »samtliga» framför »skogsvårdsstyrelser» måtte utgå, hava de sakkunniga framhållit, att det visserligen torde vara uppenbart, att med »samtliga» endast avsetts att uttrycka, att samtliga skogsvårdsstyrelser skulle kunna i mån av behov erhålla andel vid fördelningen och icke att de alla nödvändigtvis skulle tilldelas något belopp men att den nuvarande ordalydelsen dock ibland vållat missuppfattning.

I sammanhang med framläggande av nu ifrågavarande förslag om ändringar i förordningen om skogsvårdsavgift hava de sakkunniga hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utfärda föreskrift därom, att länsstyrelse i början av varje kalenderår skulle beträffande skogsvårdsavgifter från andra skogar än skyddsskogar till statskontoret avgiva uppgift å beloppet av de under nästföregående år inom länet influtna avgifter efter avdrag för avkortningar och avskrivningar. Till stöd härför hava de sakkunniga framhållit, att de uppgifter om beloppet influtna skogsvårdsavgifter, som statskontoret lämnat till Kungl. Maj:t i och för fördelning av 10-procent-andelen, befunnits ej vara fullt exakta, i det att vissa avdrag, som bort ske, ej ägt rum.

Yttranden.

Beträffande frågan om *höjning av utjämningsandelen* av skogsvårdsavgifterna hava de i ärendet hörda myndigheterna varit av olika meningar.

Statskontoret och *femton skogsvårdsstyrelser* hava tillstyrkt, att ifrågavarande andel måtte höjas till 15 eller ännu större procent av de från andra skogar än skyddsskogar inflytande skogsvårdsavgifter, eller lämnat de sakkunnigas förslag härutinnan utan erinran. Statskontoret har dock intagit denna ståndpunkt under förutsättning, att en höjning av skogsvårdsavgifternas belopp ansåges böra genomföras. Två av förenämnda skogsvårdsstyrelser hava ansett, att utjämningsandelen borde bestämmas till 20 respektive 30 procent, och en skogsvårdsstyrelse har gjort gällande, att skogsvårdsavgifterna rätteligen i sin helhet borde indragas till statsverket och skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov i stället tillgodoses medelst fasta statsanslag. Sistnämnda skogsvårdsstyrelse har åberopat, att ett dylikt förfaringssätt tillämpats i fråga om hushållningssällskapen i samband med brännvinsmedlens indragning till statsverket samt att skogsvårdsavgifterna till sin natur måste anses vara en statsskatt.

Nio skogsvårdsstyrelser, nämligen *skogsvårdsstyrelserna i Östergötlands,*

Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län, hava avstyrkt de sakkunnigas förslag i förevarande avseende. — Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har härvid åberopat en av skogsvårdsstyrelsen verkställd beräkning i ämnet, enligt vilken skogsvårdsavgifterna från de allmänna skogarna skulle uppgå allenast till 10.7 procent av samtliga skogsvårdsavgifter. — Skogsvårdsstyrelserna i Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län hava hänvisat till av dem verkställda utredningar, enligt vilka den del av skogsvårdsavgifterna, som inom dessa län inflöte från allmänna skogar, i intet län överstege 19 procent av länets samtliga skogsvårdsavgifter. — Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län har gjort gällande, att motsvarande del inom detta län ej utgjorde mera än cirka 5 procent. I anslutning härtill hava sistnämnda fem skogsvårdsstyrelser hävdadt, att ett genomförande av de sakkunnigas förslag i förevarande avseende skulle innebära en orättvisa gent emot de enskilda skogsägarna i länen och medföra, att dessa finge med viss del av de av dem erlagda skogsvårdsavgifterna bidra till skogsvårdsarbeten inom andra län. — Skogsvårdsstyrelserna i Gävleborgs och Jämtlands län hava i sammanhang härmed föreslagit sådan ändring i skogsvårdsavgiftsförordningen, att allenast de skogsvårdsavgifter, som verkligen härflöte från allmänna skogar och som därför vid virkestaxeringen borde särskiljas från övriga avgifter, skulle redovisas till statskontoret för att av Kungl. Maj:t fördelas i nu stadgad ordning. — Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län har till stöd för sin ståndpunkt i förevarande avseende anfört, att självförsörjningsprincipen vore för skogsvårdsstyrelserna den kraftigaste sporr till sparsamhet med omhänderhavda medel samt att det ej torde kunna undvikas, att ju mer regleringen av dessa styrelserns inkomster gjordes beroende av högre myndighets beslut, desto mindre starkt bleve intresset för genomförandet av en sund hushållning med disponibla medel.

Även *centralrådet* har avstyrkt de sakkunnigas förevarande förslag samt till stöd härför anfört bland annat:

Vid undantagande av samma relativa del av skogsvårdsavgifterna inom samtliga skogsvårdsområden komme alltid en orättvisa att begås mot vissa landsdelar. Denna orättvisa hade alltid förefunnits. Om de sakkunnigas förslag om att höja den reserverade delen från 10 till 15 procent genomfördes, komme orättvisan att än mer skärpas. Det vore nämligen långt ifrån fallet att statsskogarnas andel av skogsvårdsavgifterna inom varje skogsvårdsområde uppginge till just 10 eller 15 procent, utan denna siffra utgjorde det aritmetiska medeltalet av, helt säkert i avsevärd grad, varierande belopp. Det måste alltså förekomma, att skogsvårdsavgifter från enskilda skogar komme att överflyttas från en ort till en annan, d. v. s. att skogsägarna i en ort finge betala för skogsskötseln i en annan del av landet. Med anledning härav och i avvaktan på de väntade förändringarna i den kommunala beskattningen måste centralrådet ställa sig avvisande till de sakkunnigas ifrågasvarande förslag.

Centralrådet har därjämte framhållit att, om skogsvårdsavgifterna från statsskogarna direkt inflöte till statskontoret och där sammanfördes med statsanslagen för att sedan fördelas bland de ekonomiskt sett svagast situerade skogsvårdsstyrelserna, man skulle undvika den sammanblandning, som nu ägde rum av statsmedel och medel, om vars ursprung man ej ägde full klarhet, samt vinna bättre överblick rörande statens bidrag till skogsvårdsstyrelserna.

Sveriges skogsägareförbund har intagit samma ståndpunkt som centralrådet och framfört väsentligen samma synpunkter som detta. Förbundet har därjämte framhållit, att inkomsten per hektar produktiv skogsmark i allmänhet vore väsentligt lägre för skogsvårdsstyrelserna i norra och mellersta Sveriges skogslän än för skogsvårdsstyrelserna i övriga län samt att det därför ej vore berättigat att, på sätt genomförandet av de sakkunnigas förslag skulle hava till följd, förstnämnda skogsvårdsstyrelser skulle avstå någon ytterligare del av sina skogsvårdsavgifter till de senare.

Domänstyrelsen har anfört:

Styrelsen ansåge sig i förevarande sammanhang ej kunna underlåta att upptaga spörsmålet om de allmänna skogarnas skyldighet att erlägga skogsvårdsavgift, i vilket avseende styrelsen tidigare gjort upprepade framställningar till Kungl. Maj:t. De anspråk, som allt starkare gjorde sig gällande på en strängt affärsmässig drift av, icke blott domänfondens och kyrkofondens skogar, utan även andra skogar av allmän natur, varmed skogsvårdsstyrelserna icke hade att taga befattning, vore oförenliga med det förhållandet, att dessa skogar alltjämt betungades med utgifter, som icke avsåge deras skötsel utan helt främmande ändamål.

Styrelsen finge därför hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för sådan ändring snarast möjligt av ifrågavarande förordning, att densamma icke avsåge skogar av andra kategorier än de, vilka i en eller annan form åter tillgodofördes influtna skogsvårdsavgifter.

Därest domänfondens med flera allmänna skogar, på sätt styrelsen föreslagit, befriades från erläggande av skogsvårdsavgift, torde kunna ifrågasättas, huruvida icke i samband därmed hittills gällande föreskrift om redovisning till statskontoret av viss procent av avgiften helt borde upphöra. Härvid försvunne visserligen den utjämningsstillgång, som de redovisade avgifterna bildade, men torde statsanslaget vid fördelning enligt lämpliga grunder kunna tillgodose denna utjämningsstillgång. Upphörandet av nu ifrågavarande föreskrift om särskild redovisning av viss del av skogsvårdsavgiften vore ägnat att medföra en önskvärd förenkling av den nu i viss mån komplicerade anslagstilldelningen till skogsvårdsstyrelserna. På grund härav finge styrelsen, med avstyrkande av de sakkunnigas förevarande förslag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte, i samband med prövning av styrelsens förut gjorda hemställan rörande befrielse för domänfondens med flera allmänna skogar från erläggande av skogsvårdsavgift, taga under omprövning jämväl av styrelsen nu framfört förslag om upphörande av hittills gällande föreskrift om redovisning till statskontoret av viss procent av skogsvårdsavgifterna.

Även *riksräkenskapsverket* har med anledning av de sakkunnigas förevarande förslag ansett sig böra fästa uppmärksamheten därå, att domänverket för närvarande ej erhöle någon andel eller annan fördel av de avgifter, som erlades för avverkat virke å kronans skogar och andra allmänna skogar. Detta förhållande syntes riksräkenskapsverket påfordra någon åtgärd i reglerande syfte till domänverkets förmån. Ändamålsenligast torde härvid vara, att domänverket, med hänsyn till dess natur av affärsdrivande verk, befriades från erläggande av skogsvårdsavgifter för virke, avverkat å skogar under domänstyrelsens förvaltning. Riksräkenskapsverket har vidare i förevarande avseende anfört:

För den händelse skogsvårdsavgifter ej längre komme att utgå för avverkat virke å kronans skogar, erfordrades emellertid särskilda åtgärder, för att tillräckliga medel skulle erhållas för utjämning mellan de olika skogsvårdsstyrelserna. För detta ändamål kunde antingen en ytterligare höjning — utöver den av de sakkunniga föreslagna — ske i den del av skogsvårdsavgifterna, som avsåges för utjämning, eller ock vidtagas ökning av anslaget till skogsvårdens befrämjande. Ur ren budgetsynpunkt syntes det vara att föredraga, att alla utjämningsmedel för den enskilda skogsvården bleve redovisade i riksstaten.

I nära överensstämmelse med vad domänstyrelsen och riksräkenskapsverket sålunda anfört och föreslagit har *skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län* hemställt, att de medel, som nu toges från domänfonden i form av skogsvårdsavgifter, måtte utbytas mot ett fast årligt statsanslag till skogsvårdsstyrelserna, motsvarande det årliga medeltalet av vad domänfonden eljest kunde beräknas hava fått erlægga i skogsvårdsavgifter.

Vad angår de sakkunnigas förslag, att i 4 § i *förordningen om skogsvårdsavgift* ordet »samtliga» framför »skogsvårdsstyrelser» skulle utgå, har detsamma avstyrkts av fyra skogsvårdsstyrelser under anförande, att berörda lagrum enligt sin nuvarande lydelse måste anses innebära, att ifrågavarande utjämningsandel skulle fördelas mellan samtliga skogsvårdsstyrelser i landet, samt att de sakkunnigas berörda förslag sålunda ej, såsom dessa hävdade, innefattade allenast ett förtydligande utan en saklig ändring, vilken ej kunde anses motiverad.

Vad först angår frågan om domänfondens och andra allmänna skogars undantagande från skyldighet att erlægga skogsvårdsavgift tillåter jag mig erinra, att enahanda spörsmål med anledning av en tidigare av domänstyrelsen gjord framställning i ämnet förelåg till bedömande år 1924 i samband med prövning av fråga om utsträckande av förordningen om skogsvårdsavgift till Västerbottens och Norrbottens läns kustland. I motiveringen till den proposition, nr 96, vari förslag i sistberörda avseende förelades 1924 års riksdag, framhöll dåvarande departementschefen, att han funne det nödigt att, innan frågan om ändring i förordningen om skogsvårdsavgift i den av domänstyrelsen föreslagna riktningen upp- toges till avgörande, närmare utredning verkställdes angående dess

Departements-
chefen.

ekonomiska konsekvenser för skogsvårdsstyrelserna. På grund härav och då en dylik utredning ej lämpligen kunde äga rum, förrän erfarenhet vunnits om de krav, som till följd av den nya skogsvårdslagens tillämpning komme att ställas på skogsvårdskassorna, fann departementschefen domänstyrelsens framställning i berörda avseende för det dåvarande ej böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. I anslutning till detta uttalande, som väsentligen alltjämt äger giltighet, finner jag frågan om de allmänna skogarnas befriande från skyldighet att erlægga skogsvårdsavgift ej nu böra upptagas. Ej heller torde spørsmålet om beredande av ersättning till domänverket för de från domänfondens skogar utgående skogsvårdsavgifter i detta sammanhang böra komma under bedömande.

Vidkommande härefter frågan om höjning av utjämningsandelen av skogsvårdsavgifterna må erinras, att allt ifrån det skyldighet att erlægga skogsvårdsavgift första gången stadgades genom förordningen den 24 juli 1903 (nr 79 s. 15) denna avgift principiellt ansetts böra användas för främjande av skogsvård inom vederbörande landstingsområde, där det virke, för vilket avgiften utgått eller varå denna haft avseende, avverkats och sålunda, i stort sett, komma samma fastigheter till godo, som drabbats av avgiften. Med hänsyn till att viss del av de genom skogsvårdsavgiften inflytande medel härflöte från allmänna skogar, vilka ej komma i åtnjutande av något understöd från dessa medel, stadgades emellertid i 1912 års förordning om skogsvårdsavgift, att 10 procent av de inom varje landstingsområde influtna skogsvårdsavgifterna skulle redovisas till statskontoret för att av Kungl. Maj:t i mån av behov fördelas mellan samtliga skogsvårdsstyrelser i riket. Då, såsom av utredningen i ärendet framgår, beträffande åtskilliga landstingsområden skogsvårdsavgifterna från allmänna skogar ej torde uppgå till 10 procent av samtliga avgifter, har berörda stadgande i fråga om dessa landstingsområden haft till följd, att viss del av de avgifter, som influtit från enskilda skogar därstädes, disponerats för främjande av skogsvård å dylika skogar inom andra landstingsområden. I viss utsträckning innebär alltså detta stadgande ett direkt avsteg från förut angivna princip. Ett genomförande av de sakkunnigas förslag i förevarande avseende skulle hava till följd, att detta avsteg, till förfång för de enskilda skogsägarna i nyssnämnda landstingsområden, skulle vidgas, vilket för dessa torde komma att te sig såsom en orättvisa. Det bör även uppmärksammas, att inom berörda landstingsområden behovet av medel för främjande av skogsvård torde i vissa fall vara lika stort, om ej större, än inom andra sådana områden. Med hänsyn härtill och då det jämväl torde kunna befaras, att en höjning av ifrågavarande utjämningsandel skulle komma att motverka de erkännansvärda strävandena av vissa skogsvårdsstyrelser att begränsa sina utgifter inom ramen av de inkomster, som direkt inflyta till styrelserna genom skogsvårdsavgifter samt ersättningar för biträde med skogsvård m. m., finner jag mig ej nu böra tillstyrka någon dylik höjning.

Från vissa håll har föreslagits, att bestämmelserna om ifrågavarande utjämningsandel skulle ersättas med ett stadgande, att de avgifter, som i varje särskilt fall inflöte för å allmänna skogar avverkat virke, skulle redovisas till statskontoret och ställas till Kungl. Maj:ts disposition i utjämningsssyfte. Jag vill erinra, att en dylik anordning var föremål för övervägande av de sakkunniga, som utarbetade förslag till 1912 års förordning om skogsvårdsavgift, men av dessa avvisades under framhållande, att det skulle bliva förenat med alltför stora svårigheter såväl vid taxeringen som vid debitering, uppbörd och redovisning att verkställa ett avskiljande av de på kronans skogar belöpande skogsvårdsavgifterna, helst som kronan icke alltid själv vore avverkare och erlade avgifterna. Då vad sålunda anförts ej synes sakna fog, finner jag mig ej böra biträda berörda förslag.

I likhet med de sakkunniga anser jag den i 4 § av gällande förordning om skogsvårdsavgift upptagna bestämmelsen rörande utjämningsandelens fördelning innebära, att behovet av bidrag skall vid sagda fördelning vara avgörande och att bidrag från denna andel sålunda ej ovillkorligen måste tilldelas samtliga skogsvårdsstyrelser. På detta sätt har ock ifrågavarande bestämmelse tillämpats av Kungl. Maj:t. Då emellertid, såsom framgår av de i ärendet avgivna yttrandena, den nuvarande formuleringen av bestämmelsen i vissa fall föranlett den missuppfattning, att bestämmelsen skulle äga en innebörd, motsatt den nyss angivna, biträder jag det förslag till förtydligande av bestämmelsen, som av de sakkunniga framlagts. Jag avser att senare i dag i samband med fråga om vissa andra ändringar i nämnda förordning hemställa om Kungl. Maj:ts beslut rörande åtgärd för en dylik bestämmelses införande.

Vad angår de sakkunnigas förslag om stadgande av skyldighet för länsstyrelse att i början av varje kalenderår beträffande skogsvårdsavgifter från andra skogar än skyddsskogar till statskontoret avgiva uppgift å beloppet av de under nästföregående år inom länet influtna avgifter med vissa avdrag, torde jag framdeles få underställa detsamma Kungl. Maj:ts prövning.

Fråga om skogsvårdsavgifternas redovisande i riksstaten.

I detta sammanhang torde jag få underställa Kungl. Maj:t frågan om skogsvårdsavgifternas redovisande i riksstaten. Jag erinrar härvid, att för närvarande varken de direkta skogsvårdsavgifterna eller den andel av ifrågavarande avgifter, som redovisas till statskontoret, upptages i riksstaten.

I årets statsverksproposition har chefen för finansdepartementet vid anmälan av förslag till riksstat för budgetåret 1927—1928 (inkomsterna sid. 12) framhållit, att det ifrågasatts, att i budgeten under »uppbörd i statens verksamhet» uppföra en ny inkomstitel, betecknad »skogsvårdsavgifter», men

att han ansett det riktigast att låta frågan härom anstå för att upptagas i samband med den väntade propositionen rörande anslag till skogsvårdsstyrelserna. Då skogsvårdsavgifternas belopp bestämmes enligt grunder, som fastställts i av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutad författning, och användas för uppehållande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet samt främjande av skogsvårdsåtgärder och sålunda för ändamål av statlig natur, finner jag mig, efter samråd med chefen för finansdepartementet, böra förorda, att dessa avgifter för framtiden redovisas i riksstaten.

Enligt gällande förordning om skogsvårdsavgift skola dessa avgifter debiteras och uppbäras i sammanhang med kronoutskylderna och erläggas sålunda i slutet av året. Av de medel, som inom varje landstingsområde inflyta genom avgifterna skola, såsom förut berörts, vad angår skogsvårdsavgifter från andra skogar än skyddsskogar, 90 procent direkt utbetalas till vederbörande skogsvårdsstyrelse, varemot 10 procent redovisas till statskontoret för att av Kungl. Maj:t i mån av förefallande behov fördelas mellan samtliga skogsvårdsstyrelser i riket. Ifrågavarande medel upptagas i allmänhet av skogsvårdsstyrelserna såsom inkomst för det år, som infaller närmast efter det, då avgifterna debiterats och erlagts. Skogsvårdsavgifterna från skyddsskogarna skola enligt förordningen överlämnas till domänstyrelsen och äro avsedda att disponeras för understödjande av skogsvårdsåtgärder å skyddsskogarna. Några bestämmelser i detta avseende hava i avbidan på genomförande av ny lagstiftning för dessa skogar ännu ej meddelats.

I anslutning till nu angivna föreskrifter i förordningen om skogsvårdsavgift torde i riksstaten för budgetåret 1927—1928 under »uppbörd i statens verksamhet» böra såsom inkomst under titel »skogsvårdsavgifter» upptagas ett belopp, motsvarande vad som kan beräknas inflyta av dylika under år 1927 debiterade avgifter. Detta belopp torde med hänsyn till de under år 1296 rådande konjunkturerna å trävarumarknaden böra uppskattas till 1,500,000 kronor eller omkring 130,000 kronor lägre än summan av de under 1926 debiterade skogsvårdsavgifterna. Bland utgifterna för nämnda budgetår bör under nionde huvudtiteln uppföras ett ordinarie reservationsanslag, motsvarande förstnämnda inkomstbelopp. Detta anslag synes lämpligen böra benämnas: uppehållande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet m. m., *reservationsanslag*, att direkt utgå av skogsvårdsavgifter.

Förslag till beredande av ökade medel åt skogsvårdsstyrelserna.

De sakkunniga.

Jag övergår nu till förenämnda av de sakkunniga framlagda förslag om höjning av den procent av virkets taxerade värde, efter vilken skogsvårdsavgift skall erläggas. Såsom redan berörts, innebär detta förslag, att sagda procent skulle höjas från 1.3 till 1.7. Den sålunda ifrågasatta författningsändringen föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1928.

I motiveringen till förslaget hava de sakkunniga närmare beräknat

det behov av ökade medel, som föreläge för skogsvårdsstyrelserna. Rörande dessa beräkningar, som verkstälts med utgångspunkt från de i omförmälda normalkalkyl (*Bil. A.*) upptagna medeltalen av skogsvårdsstyrelsernas utgifter samt egna inkomster och ortsbidrag samt det för varje skogsvårdsstyrelse enligt dessa medeltal uppstående underskottet, hava de sakkunniga anført:

Såsom norm för skogsvårdsavgifterna hade vid ifrågavarande beräkningar tagits medeltalet av de i tabellen bil. 2 till betänkandet upptagna avgiftsbeloppen för åren 1924—1926 för de äldre skogsvårdsstyrelserna samt för åren 1925 och 1926 för Västerbottens och Norrbottens län. Att för de äldre skogsvårdsstyrelserna medtaga även året 1923 med dess abnormt låga avgiftsbelopp hade icke ansetts riktigt, och då det belopp, som kunde bliva debiterat under innevarande år, ännu icke vore känt, hade medeltalsberäkningen måst grundas på allenast tre, respektive två år. Enär konjunkturen under dessa år icke kunde anses hava varit förmånliga, torde måhända sagda medeltal få anses vara i någon mån för låga för att utgöra ett riktigt uttryck för vad man kunde förvänta för de kommande åren, men då det givetvis vore särdeles ovisst, hur utvecklingen komme att gestalta sig, hade de sakkunniga icke vågat vidtaga någon förhöjning i nämnda medeltal. För samtliga skogsvårdsstyrelser uppginge det till 1,783,924 kronor.

Vad utjämningsmedlen i form av statsanslag och till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter anginge, kunde något medeltal av dessa uppenbarligen icke tillgodoföras de särskilda skogsvårdsstyrelserna, enär dessa medel fritt fördelades av Kungl. Maj:t.

Vid ifrågavarande beräkning hade de sakkunniga först utgått från nu gällande bestämmelser om att skogsvårdsavgift skulle utgå med 1.3 procent av virkesvärdet och att den direkta andelen skulle utgöra 90 procent. Ifall 90 procent av nyssberörda medeltal av skogsvårdsavgiftsbeloppen med inalles 1,605,535 kronor och för varje skogsvårdsstyrelse med det i normalkalkylen upptagna beloppet avdroges från omförmälda underskott, framginge av samma tabell, att ändock underskott kvarstode för samtliga skogsvårdsstyrelser, nämligen med följande belopp för de särskilda skogsvårdsstyrelserna:

Stockholms	läns	.....	kronor	25,363
Uppsala	»	.....	»	31,671
Södermanlands	»	.....	»	29,144
Östergötlands	»	.....	»	22,836
Jönköpings	»	.....	»	33,655
Kronobergs	»	.....	»	18,552
Kalmar läns norra		.....	»	38,262
» » södra		.....	»	19,975
Gotlands	»	.....	»	28,098
Blekinge	»	.....	»	32,120
Kristianstads	»	.....	»	36,468
Malmöhus	»	.....	»	29,552
Hallands	»	.....	»	66,316
Göteborgs och Bohus	»	.....	»	42,630
Älvsborgs	»	.....	»	51,448
Skaraborgs	»	.....	»	29,507

Värmlands läns	.....	kronor	59,074
Örebro »	.....	»	28,012
Västmanlands »	.....	»	17,807
Kopparbergs »	.....	»	7,253
Gävleborgs »	.....	»	62,553
Västernorrlands »	.....	»	25,784
Jämtlands »	.....	»	47,776
Västerbottens »	.....	»	97,164
Norrbottnens »	.....	»	108,184

Summa årligt underskott kronor 989,204.

Då till förfogande för täckande av detta underskott stode allenast statsanslaget, nu å 500,000 kronor, samt 10 procent av skogsvårdsavgifterna, utgörande i medeltal för ovan angivna år 178,393 kronor, tillhopa 678,393 kronor, återstode en brist av 310,811 kronor. Ifall Västerbottens och Norrbottens läns skogsvårdsstyrelser, vilkas underskott i det föregående beräknats till sammanlagt 205,348 kronor, även framdeles skulle erhålla 250,000 kronor av statsanslaget och dessutom viss andel i de reserverade skogsvårdsavgifterna, bleve bristen i motsvarande mån ökad och kunde beräknas till cirka 390,000 kronor.

Emellertid ville de sakkunniga framhålla, att det ökade medelsbehovet icke rätteligen borde stanna vid nyssangivna belopp av 310,000 respektive 390,000 kronor årligen. Skogsvårdsstyrelserna hade nämligen under den till grund för beräkningen lagda perioden nödsakats att i hög grad inskränka sin verksamhet, vilket vore desto mer ofördelaktigt, som 1923 års skogsvårdsdrag snarare bort påkalla ökad livaktighet från deras sida. Genom beredande av medel till täckande av nyss angivna brist och under förutsättning, att desamma kunde fördelas å de särskilda skogsvårdsstyrelserna i riktig proportion just efter det för envar felande beloppet, skulle i allt fall icke mer vinnas, än att driften ginge jämt ihop. Såsom förut framhållits behövde dock ett flertal skogsvårdsstyrelser ökat rörelsekapital. En särskild anledning till att dylikt kapital erfordrades låge däri, att styrelserna måste bereda sig till att, när fröar inträffade, hava nödiga medel till kottinköp och övriga utgifter för fröanskaffning. Behovet av rörelsekapital förstörades för övrigt därigenom, att inkomster av statsanslag och andel i reserverade skogsvårdsavgifter plägade inflyta i deras kassa först i slutet av året. Om utdelningen av de utav Kungl. Maj:t disponerade medlen kunde ske vid tidigare tidpunkt än nu, skulle därmed viss hjälp vinnas. Behovet av rörelsekapital skulle dock icke enbart därigenom bliva fyllt, utan syntes det nödvändigt, att något belopp avsåges även för detta ändamål.

Slutligen ville de sakkunniga erinra att, därest den av dem i ett tidigare betänkande föreslagna verksamheten för utdikning medelst statsbidrag av mark i ändamål av skogsbörd genomfördes, härtill krävdes till ökade förvaltningskostnader för skogsvårdsstyrelserna ett sammanlagt belopp av 75,000 kronor.

Beträffande det sätt, varpå det av de sakkunniga sålunda beräknade behovet av ökade medel lämpligen borde tillgodoses, hava de sakkunniga till en början erinrat, att förslag föreläge om ändring i skogsbeskattningen samt att dessa förslag avsåge, bland annat, att den nuvarande friheten

från skogsaccis för husbehovsvirke skulle borttagas samt att jämväl enahanda frihet för skogsvärde under 150 kronor skulle inskränkas. De sakkunniga hava framhållit, att genom dessa förändringar det taxerade virkesvärdet antagligen komme att ganska väsentligt ökas, vilket skulle hava till följd ökade skogsvårdsavgifter, samt att en ökning i dessa avgifter ävenledes kunde tänkas bliva en följd av en jämväl ifrågasatt ändring i taxeringsförfarandet. Då det emellertid vore ovisst, huruvida och i vilken mån dessa författningsändringsförslag tilläventyrs kunde bliva genomförda, hade de sakkunniga icke ansett sig kunna räkna med dem utan byggt sitt förslag på bibehållandet av nuvarande skattelagstiftning. De sakkunniga hava vidare i förevarande avseende anfört:

Givetvis vore höjning av det nuvarande statsanslaget å 500,000 kronor en teknisk synnerligen enkel utväg till beredande av ökade medel. Den statsfinansiella ställningen syntes emellertid göra denna utväg ur ekonomisk synpunkt särdeles svårframkomlig, helst som ökningsbeloppet skulle bli ganska betydande. Därest ändock detta sätt att bereda skogsvårdsstyrelserna ökade medel befunnas böra anlitas, ville de sakkunniga framhålla, att enligt förenämnda beräkningar det totala anslagsbeloppet syntes icke böra understiga 1,000,000 kronor och alltså innebära en höjning av 500,000 kronor.

Då en dylik ökning av statsanslaget näppeligen torde kunna för närvarande påräknas, hade de sakkunniga såsom en återstående utväg ansett sig böra förorda en höjning av den procent å virkets taxerade värde, varmed skogsvårdsavgifterna utginge. För att vinna erforderlig inkomstökning för skogsvårdsstyrelserna måste den nuvarande procenten höjas till 1.7 procent. Dessa avgifter skulle för tiden 1924—1926 efter 1.7 procent hava uppgått till 2,332,824 kronor för år. Ökningen skulle varit 548,900 kronor.

De sakkunniga hade i normalkalkylen angivit för varje skogsvårdsstyrelse, hurudant resultatet skulle bliva, därest skogsvårdsavgifterna utginge efter 1.7 procent samt den direkta andelen bestämdes till 85 procent. Det visade sig då, att de särskilda skogsvårdsstyrelserna skulle efter åtnjutandet av direkta avgifter med för varje skogsvårdsstyrelse i tabellen angivet, beräknat belopp, tillhoppa utgörande 1,982,901 kronor, hava nedan nämnda belopp i brist eller överskott.

			Brist	Överskott
Stockholms	läns	.....	kronor	17,175
Uppsala	»	.....	»	22,123
Södermanlands	»	.....	»	14,216
Östergötlands	»	.....	»	7,759
Jönköpings	»	.....	»	16,302
Kronobergs	»	.....	»	5,590
Kalmar läns norra		.....	»	29,038
» » södra		.....	»	12,579
Gotlands	»	.....	»	26,741
Blekinge	»	.....	»	29,391
Kristianstads	»	.....	»	30,716
Malmöhus	»	.....	»	26,564
Hallands	»	.....	»	64,385
Göteborgs och Bohus	»	.....	»	40,771

			Brist	Överskott
Älvsborgs	läns	.....	kronor 38,405	
Skaraborgs	»	.....	» 20,168	
Värmlands	»	.....	» 21,045	
Örebro	»	.....	» 15,190	
Västmanlands	»	.....	» 8,213	
Kopparbergs	»	.....	»	kronor 31,695
Gävleborgs	»	.....	» 21,309	
Västernorrlands	»	.....	»	» 12,845
Jämtlands	»	.....	» 4,097	
Västerbottens	»	.....	» 82,642	
Norrbottnens	»	.....	» 101,959	
Summa kronor			656,378	kronor 44,540.

Till mötande av bristen, uppgående till 656,378 kronor, funnes att tillgå dels statsanslaget å 500,000 kronor och dels reserverade skogsvårdsavgifter med återstående 15 procent av 2,332,824 kronor eller 349,923 kronor, alltså tillhoppa 849,923 kronor. Detta belopp vore 193,545 kronor större än den ovan uppvisade sammanlagda bristen. Med detta belopp borde emellertid först och främst bestridas kostnaden för förvaltningen av den nya statsunderstödda skogsutdikningsverksamheten, beräknad till 75,000 kronor, varefter 118,545 kronor återstode. Därest fortfarande en särskilt gynnad ställning skulle beredas Västerbottens och Norrbottens läns skogsvårdsstyrelser, vilkas andelar i utjämningsmedlen enligt sistberörda förteckning skulle uppgå till 184,601 kronor, under det att dem år 1926 tilldelats inalles 288,074 kronor, borde dylikt extra bidrag även utgå av nämnda överskottsmedel. Vad därefter kunde återstå, vore väl behöfligt som bidrag till ökat rörelsekapital åt de skogsvårdsstyrelser, som vore mest i behov därav. Det torde i verkligheten vara mycket knappt tillmätt för sådant ändamål.

Yttranden.

Av de i ärendet hörda myndigheterna hava *tolv skogsvårdsstyrelser* tillstyrkt de sakkunnigas förslag i förevarande avseende eller lämnat det samma utan erinran. En av dessa skogsvårdsstyrelser, nämligen *skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län*, har dock framhållit, att med hänsyn till den beskattning, som redan nu påvilade skogsbruket, det vore nödvändigt, att en eventuell förhöjning av skogsvårdsavgiften kompenseras med en motsvarande sänkning av skogsaccisen. Sistnämnda skogsvårdsstyrelse har även ifrågasatt, huruvida det ej vore lämpligt, att den procentsats, efter vilken skogsvårdsavgiften skulle utgå, icke fixerades utan att det lämnades åt Kungl. Maj:t att inom vissa gränser fastställa denna sats för exempelvis femårsperioder allt efter behovet i respektive län.

Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län har framhållit bland annat följande.

Enär de ytterligare medel, som behövdades för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, framför allt erfordrades för bestridande av de ökade kostnader, som uppstått genom den nya skogsvårdslagen och detta vore en utgift av rent statlig natur, borde berörda medel upptagas bland de allmänna statsutgifterna. Endast under förutsättning, att denna utväg vore

stängd, kunde styrelsen tillstyrka bifall till den föreslagna höjningen av skogsvårdsavgifterna.

Om ifrågavarande höjning av skogsvårdsavgifterna måste genomföras, ansåge styrelsen dock, att den föreslagna procenten icke borde fastställas att gälla för obegränsad tid framåt. Den hittillsvarande procentsiffran lämnade nämligen under krisåren betydande överskott hos skogsvårdsstyrelserna och, även om icke sådana inkomster därav ånyo kunde påräknas, så torde den möjligheten icke vara utesluten, att konjunkturerna för skogsbruket förbättrades, varigenom måhända med den nuvarande procentsiffran tillräckliga belopp kunde erhållas. Då dessutom skogsbeskattningen ännu icke vore definitivt ordnad och skogsvårdsavgifterna säkerligen komme att röna inflytande av sättet för denna frågas lösning, så syntes det även av denna orsak icke lämpligt att nu definitivt fastställa den högre procentsiffran, utan endast antaga den för ett fåtal år som en tillfällig åtgärd på grund av nödläget.

Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län har yttrat bland annat:

Det måste anses principiellt riktigt, att staten övertog de kostnader, som vore förbundna med övervakandet av de i skogsvårdslagen stadgade skyldigheterna, ävensom tillsåge, att de organ, som skulle övervaka denna efterlevnad, hade en fast ekonomisk grundval för sin verksamhet. Ur dessa synpunkter borde staten lämna ett bidrag till varje skogsvårdsstyrelse, motsvarande styrelsens fasta kostnader för den fiskaliska delen av dess verksamhet. Vad anginge den direkta skogsvårdande verksamheten vore däremot intet att erinra emot, att den byggdes på upptagande av skogsvårdsavgifter av lämplig storlek. Styrelsen hemställde om verkställande av ny utredning, vilande på de grunder, som av styrelsen sålunda angivits. Därest ej denna hemställan vunne beaktande utan de grunder, på vilka skogsvårdsstyrelsernas ekonomi för närvarande vore baserad, ansåges böra bibehållas, hade styrelsen ej något att invända mot de sakkunnigas förslag till avhjälpande av skogsvårdsstyrelsernas nuvarande ekonomiska nödläge.

Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län har förklarat sig ej kunna förorda de sakkunnigas förevarande förslag, därest ej motsvarande skatteminskning kunde beredas på annat håll. Det syntes därför styrelsen lämpligt, att en lösning skattevägen av frågan om beredande av ökade inkomster för skogsvårdsstyrelserna finge sitt avgörande i samband med den väntade kommunalskattereformen.

Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har anfört att, då skogsvårdsavgifterna vore avsedda att komma den orts skogar till godo, varifrån de utgått, en måttlig höjning av dessa avgifter under sådana omständigheter syntes kunna företagas, utan att detta skulle verka alltför betungande för de enskilde. Då emellertid förslag framlagts om ändrade grunder för skogsvårdsavgifternas debitering, vilket förslag ännu ej blivit slutligt prövat, ansåge sig skogsvårdsstyrelsen ej kunna tillstyrka de sakkunnigas ifrågavarande förslag.

Övriga *nio skogsvårdsstyrelser* ävensom *Sveriges skogsägareförbund, svenska trävaruexportföreningen, svenska cellulosa-föreningen* och *Smålands*

skogsägareförening hava uttalat sig direkt avstyrkande beträffande de sakkunnigas förevarande förslag eller förklarat sig tveksamma om lämpligheten att genomföra detsamma. Till stöd härför har huvudsakligen anförts, att redan den nuvarande beskattningen av skogsbruket vore synnerligen betungande och därför ej borde skärpas, samt att det måste anses orätt att genom en skatteökning, som endast drabbade skogsägarna, anskaffa medel för skogsvårdslagens handhavande, som vore ett allmännyttigt ändamål. Det kunde även befaras, att det nu rådande goda förhållandet mellan skogsvårdsstyrelserna och skogsägarna skulle rubbas, om de senare finge vidkännas ökade skatter för upprätthållande av styrelsernas verksamhet. Flertalet av dessa styrelser hava hemställt, att det behov av ökade medel, som i allmänhet föreläge för skogsvårdsstyrelserna, måtte tillgodoses genom höjda statsanslag. En skogsvårdsstyrelse har härvid föreslagit, att ett särskilt engångsanslag å 256,712 kronor måtte anvisas för täckande av vissa skogsvårdsstyrelser skulder. Vissa styrelser hava därjämte framhållit, att genom införande av ett effektivare taxeringsförfarande samt genom inskränkning av den nuvarande skattefriheten för husbehovsvirke och för virke under 150 kronors värde skogsvårdsstyrelserna skulle kunna få ökade inkomster.

Centralrådet har beträffande de principer, efter vilka skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov borde täckas, intagit väsentligen enahanda ståndpunkt som skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län samt i detta avseende anført:

Med hänsyn till arten av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet borde ej någon tvekan finnas om statens skyldighet att i avsevärd utsträckning ekonomiskt understödja skogsvårdsstyrelserna. Detta statens understöd borde vara ekvivalent mot skogsvårdsstyrelsernas tjänster åt det allmänna men måste, även om man av principiella skäl skulle kunna finna en jämn fördelning mellan skogsvårdsstyrelserna berättigad, i första hand komma de skogsvårdsstyrelser tillgodo, som till följd av rådande skogsförhållanden på annat sätt ej kunde få tillräckliga medel för sin verksamhet.

Återstående del av skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov borde täckas genom beskattning av de objekt — de enskilda skogarna — vars förkovran skogsvårdsstyrelsernas verksamhet vore ägnad att främja.

Skogsvårdsavgifter från enskilda skogar, uppburna inom ett visst skogsvårdsområde, borde komma skogsskötseln inom samma skogsvårdsområde till godo.

Gynnandet av en viss kategori av skogsägare på en annans bekostnad borde ske i minsta möjliga utsträckning.

Centralrådet har vidare förklarat sig ej hava något att erinra mot de av de sakkunniga verkställda beräkningar angående beloppet av de ytterligare medel, som borde ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande, utan anslutit sig till de sakkunnigas uppfattning, att dessa medel vore väl behövlige för ett uppehållande av styrelsernas verksamhet i en med hänsyn till gällande lagstiftning tillfredsställande utsträckning. Centralrådet har emellertid avstyrkt, att berörda medel anskaffades på det sätt, som av

de sakkunniga föreslagits, samt förordat, att de nödiga medlen tillsvidare ställdes till förfogande genom förhöjda statsanslag. Centralrådet har till utveckling av sin mening härutinnan anfört:

Redan med nu gällande förordning om skogsvårdsavgift drabbades vissa skogsägare hårdare än andra i beskattningshänseende. Vid antagande av de sakkunnigas förslag bleve de förra, d. v. s. de redan förut hårdast drabbade, än mera betungade, i det att de finge sina skogsvårdsavgifter höjda med cirka 30 procent. Och ändock hörde till denna, den hårdast belastade kategorien, de skogsägare, som i regel förorsakade skogsvårdsstyrelserna det minsta bekymret. Centralrådet kunde alltså svärligen anse de sakkunnigas förslag vara i överensstämmelse med vad rätt och billighet krävde.

I en nära framtid torde man emellertid hava att emotse vissa förändringar i den kommunala beskattningen, vilka, om de utfölle enligt förmodan, finge till följd ökade och samtidigt mera rättvist fördelade skogsvårdsavgifter.

Under den tid, som förflöte, innan förhöjning av skogsvårdsavgifterna på ena eller andra sättet kunde vinnas, torde bliva nödvändigt, att staten med förhöjda direkta anslag möjliggjorde ett uppehållande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, även om denna verksamhet därigenom måste bliva reducerad till vad den varit under sistförflutna år. När full klarhet föreläge rörande vad skogsvårdsavgifterna efter eventuella förändringar med avseende på utdebiteringen kunde ge, vore tiden inne för ett definitivt ställningstagande till frågan om hur stor del av medelsbehovet, som borde täckas med statsanslag.

Domänstyrelsen har anfört:

De sakkunnigas försök att, med stöd av den av dem upprättade normalkalkylen, beräkna behovet av ökade medel att ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande syntes ådagalägga, att betydande svårighet föreläge för skogsvårdsstyrelserna att med till deras förfogande under de senare åren ställda medel bestrida med deras verksamhet förenade utgifter. Styrelsen ansåge för sin del önskvärt, att medelsbehovet så vitt möjligt tillgodosåges, icke genom ökade statsanslag, utan genom skattemedel från de skogar, som medelsbehovet avsåge. Ehuru styrelsen — med hänsyn jämväl till det av styrelsen framställda förslaget om befrielse för allmänna skogar från skogsvårdsavgifter — ansåge fog, principiellt, kunna föreligga för en förhöjning, eventuellt för viss tidsperiod, av skogsvårdsavgiftsprocenten, kunde styrelsen icke tillstyrka, att de sakkunnigas förslag härutinnan nu genomfördes. Styrelsen ansåge, att föreliggande fråga om ändring i skogsbeskattningen ofrånkomligen först borde lösas, innan den i stort sett likvisst mera sekundära frågan om ändring av förordningen om skogsvårdsavgift, i vad den avsåge avgiftens storlek, upptoges till prövning. Anledning syntes nämligen vara att antaga, att berörda ändring av skogsbeskattningen kunde komma att medföra en icke oväsentlig ökning av det taxerade virkesvärde, varå skogsvårdsavgiften beräknades. Styrelsen finge även framhålla, att det icke finge förglömmas, att en förbättrad virkeskonjunktur kunde medföra avsevärt stegrade inkomster genom skogsvårdsavgifter även med den procentsats, varmed de nu utginge.

Styrelsen avstyrkte på grund härav de sakkunnigas ifrågavarande förslag.

Även *statskontoret* har avstyrkt den föreslagna höjningen av skogsvårdsavgifterna under hänvisning bland annat till de ingalunda gynnsamma konjunkturen, som för närvarande vore rådande inom landets trävaruhantering, samt till önskvärdheten av att vinna ökad export från landet av trävaror och trämassa. Statskontoret ansåge ej heller skäl föreligga att nu vidtaga någon höjning av anslaget till skogsvårdens främjande.

Riksräkenskapsverket har framhållit bland annat:

Därest ökade inkomster ställdes till skogsvårdsstyrelsernas förfogande, vore av vikt, att garantier bereddades, att styrelsernas medel för framtiden disponerades ändamålsenligt.

Riksräkenskapsverket hade kommit till den åsikten, att det lämpligaste vore, att samtliga skogsvårdsstyrelsernas räkenskaper granskades av någon statlig myndighet, i så fall närmast domänstyrelsen. Då domänstyrelsen hade tillgång till sakkunnig personal å skogsvårdens område, torde en sådan granskning kunna bli i hög grad verksam. På grundval av vad som framkomme vid granskningen torde domänstyrelsen bland annat böra hos Kungl. Maj:t framlägga förslag till åtgärder, som kunde för framtiden förebygga återupprepanden av mindre lämpliga medelsdispositioner m. m. Vid fördelningen av de medel, som stode till Kungl. Maj:ts förfogande för skogsvårdsstyrelserna, torde domänstyrelsens erfarenhet på grund av granskningen bli av särskilt värde.

Därest det av ett eller annat skäl skulle anses, att skogsvårdsstyrelsernas räkenskaper icke för närvarande borde granskas inom domänstyrelsen på sätt riksräkenskapsverket ovan antytt, syntes likväl åtgärder böra vidtagas, för att revisionen av skogsvårdsstyrelsernas räkenskaper ställdes under domänstyrelsens ledning. Denna ledning ansåge riksräkenskapsverket huvudsakligen böra bestå däri, att domänstyrelsen lämnade revisorerna granskningsdirektiv, i syfte att skogsvårdsstyrelsernas åtgärder skulle bli föremål för enhetligt bedömande. De av revisorerna avgivna berättelserna borde i så fall insändas till domänstyrelsen, som med anledning av i berättelserna upplysta förhållanden hade att vidtaga erforderliga åtgärder.

De sakkunniga hava uppskattat det belopp, som utöver nuvarande skogsvårdsavgifter samt nu utgående statsanslag å 500,000 kronor bör av allmänna medel ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande för att dessa skola vara i stånd att i tillfredsställande omfattning uppehålla sin verksamhet, till, i runt tal, 550,000 kronor. Mot de sakkunnigas beräkningar härutinnan finner jag ej anledning till erinran utan anser, i likhet med centralrådet, att detta belopp är behöfligt för berörda ändamål. Jag förutsätter härvid, att omförmälda verksamhet för utdikning medelst statsbidrag i ändamål av skogsbörd, varom förslag framlagts i proposition nr 156 till innevarande års riksdag, kommer att uppdragas åt skogsvårdsstyrelserna och framdeles utövas i en omfattning, som väsentligen motsvarar vad i nämnda proposition förutsattes.

Beträffande det sätt, varpå skogsvårdsstyrelsernas berörda medelsbehov bör tillgodoses, torde, då skogsvårdsstyrelsernas verksamhet direkt och i främsta rummet kommer vederbörande skogsägare till godo, fog principiellt

Departements-
chefen.

sett föreligga för den av domänstyrelsen hävdade ståndpunkten, att denna verksamhet, åtminstone i huvudsak, bör bekostas av skattemedel från de skogar, verksamheten avser. Jämväl av statsfinansiella skäl synes det näppligen vara att tillråda, att allmänna skattemedel för framtiden i väsentligt stegrad omfattning disponeras för ifrågavarande ändamål. I likhet med de sakkunniga finner jag det därför i första rummet böra övervägas, huruvida ej skogsvårdsstyrelsernas ifrågavarande medelsbehov kan tillgodoses genom medel, som anskaffas genom upptagande av skogsvårdsavgifter.

Jag tillåter mig härvid till en början erinra, att enligt det förslag till lag om skogsaccis, som genom proposition nr 105 förelagts innevarande års riksdag, det virkesvärde, efter vilket skogsvårdsavgift utgår, skulle i icke obetydlig grad komma att höjas. Förslaget förutsätter nämligen, att den nuvarande skattefriheten i fråga om virke, som användes för hushov, skulle upphöra, samt att enahanda frihet beträffande virke, vars skogsvärde vid taxeringen befinnes ej uppgå till 150 kronor, begränsas till virke, vars rotvärde beräknas ej överstiga 100 kronor. Därjämte innebär förslaget, att vid virkesvärdets beräkning avdrag ej, på sätt nu i viss utsträckning är medgivet, må göras för vissa förvaltnings- och andra allmänna omkostnader. Å andra sidan skulle dock enligt förslaget berörda värde i ett annat hänseende komma att undergå viss minskning. I förslaget föreskrives nämligen, att vid virkestaxeringen skall från det beräknade virkesvärdet för varje skattskyldig avdragas ett belopp av 100 kronor, för vilket belopp skattefrihet skulle föreligga. Den minskning i det taxerade virkesvärdet, som denna bestämmelse kan komma att medföra, torde dock bliva mindre betydande i jämförelse med den höjning av samma värde, som föranledes av förslagets övriga bestämmelser. Vidare torde i detta sammanhang böra erinras, att en ytterligare höjning av detta värde torde komma att bliva en följd av den omläggning av taxeringsförfarandet, som i berörda lagförslag förutsattes.

Det torde för närvarande ej vara möjligt att med någon grad av tillförlitlighet närmare beräkna beloppet av de ökade skogsvårdsavgifter, som vid berörda förslags upphöjande till lag skulle tillföras skogsvårdsstyrelserna. Det synes dock böra antagas, att detta belopp skall bliva ganska betydande, och torde det enligt verkställda överslagsberäkningar näppligen komma att understiga 275,000 à 300,000 kronor i medeltal per år. Självfallet är, att ifrågavarande ökade skogsvårdsavgifter ej komma att fördela sig lika på de särskilda skogsvårdsstyrelserna utan tillföras dessa med belopp, som komma att växla efter de i de skilda länen rådande olika förhållandena. Inom de typiska jordbrukarlänen, där skogsmarken är uppdelad i ett stort antal små brukningsdelar och där skogsvårdsavgifterna nu uppgå till relativt små belopp, torde här avsedd ökning bliva proportionsvis större än inom övriga län.

Då sålunda vid genomförande av förenämnda nya lagstiftning skogs-

vårdsstyrelsernas inkomster av skogsvårdsavgifter komma att ökas men möjlighet ej nu föreligger att exakt uppskatta denna ökning, kunde det synas riktigast att, såsom ock i vissa yttranden föreslagits, låta anstå med vidare åtgärder för åstadkommande av förbättring i styrelsernas ekonomi, till dess närmare erfarenhet vunnits om verkningarna i detta avseende av sagda lagstiftning. Med hänsyn till det ekonomiska nödläge, vari ett flertal skogsvårdsstyrelser för närvarande befinna sig, kan jag dock ej ansluta mig till denna uppfattning. Att märka är, att någon vägledande erfarenhet i berörda hänseende ej torde kunna vinnas, förrän den nya lagstiftningen varit i tillämpning under minst ett par år, samt att en sedermera eventuellt beslutad förhöjning av skogsvårdsavgifterna ej skulle komma att tillföra skogsvårdsstyrelserna någon inkomstökning förrän efter en tid av ytterligare cirka två år. Att till en dylik tidpunkt uppskjuta ävägbringandet av nödig balans i skogsvårdsstyrelsernas budget synes kunna medföra allvarlig fara för den effektiva tillämpningen av 1923 års skogsvårdslag och kan därför ej förordas.

Vid sådant förhållande finner jag det ofrånkomligt, att frågan om en höjning av den procentsats, efter vilken skogsvårdsavgiften utgår, upptages till övervägande. Uppenbart är, att härvid hänsyn bör tagas till den inkomstökning, som vid genomförandet av berörda nya lagstiftning kan antagas komma att uppstå för skogsvårdsstyrelserna. Då denna ökning, såsom förut nämnts, torde kunna beräknas uppgå till minst 275,000 kronor, skulle det belopp, som härutöver skulle erfordras för täckande av skogsvårdsstyrelsernas här avsedda, till 550,000 kronor beräknade medelsbehov, utgöra cirka 275,000 kronor. För anskaffande av detta belopp skulle, därest det av de sakkunniga åberopade medeltalet av skogsvårdsavgifterna för åren 1924—1926 eller 1,783,924 kronor användes såsom beräkningsgrund, erfordras en höjning av förenämnda procentsats från 1.3 till 1.5. Genom en dylik höjning skulle under nyssangivna förutsättning ökade skogsvårdsavgifter å tillhoppa 274,450 kronor kunna beräknas inflyta.

Därest höjningen av berörda procentsats begränsas på sätt nyss angivits, torde de betänkligheter mot densamma, som från vissa håll framförts med hänsyn till nu rådande konjunkturer å trävarumarknaden och den ganska avsevärda skatteböroda, som redan vilar å skogsbruket, näppeligen böra tillmätas någon större betydelse. I detta avseende må för övrigt erinras, dels att de medel, som inflyta genom skogsvårdsavgifterna, i sin helhet disponeras för skogsbrukets främjande och understödjande, dels ock att enligt det förslag till ny kommunalskattelag, som förelagts innevarande års riksdag, en ej oväsentlig lindring i skogsbeskattningen skulle genomföras.

På grund av vad sålunda anförts finner jag mig böra förorda, att den procent av till skogsaccis taxerat virkesvärde, efter vilken skogsvårdsavgift skall utgå, höjes från 1.3 till 1.5. Med hänsyn till vanskligheten att nu beräkna den inkomstökning, som må komma att beredas skogsvårdsstyrelserna genom merberörda nya lagstiftning, och då det ej synes uteslutet, att denna ökning

kan komma att uppgå till avsevärt högre belopp än i det föregående angivits, synes emellertid lämpligt att, på sätt från vissa håll föreslagits, den nu ifrågasatta ändringen i förordningen om skogsvårdsavgift förlänas giltighet allenast under viss tid. Denna tid bör givetvis utmätas med hänsyn därtill, att därunder nödig erfarenhet kan vinnas i nyssangivna hänseende, och torde därför lämpligen böra bestämmas till tre år, räknat från och med den 1 januari 1928. Före utgången av sagda tid bör sålunda tagas under omprövning, huruvida den nu förordade procentsatsen bör bibehållas eller en ändring däri med hänsyn till då föreliggande förhållanden bör äga rum.

Till belysning huru den nu förordade höjningen av skogsvårdsavgiften kommer att inverka på de särskilda skogsvårdsstyrelsernas budgeter har jag låtit upprätta en tabell, som torde såsom *bilaga B* få fogas vid detta protokoll.

Jag torde senare i annat sammanhang få underställa Kungl. Maj:t förslag till de ändringar i förordningen om skogsvårdsavgift, som jag nu tillstyrkt.

Genom den ifrågasatta höjningen av skogsvårdsavgiften samt berörda nya lagstiftning angående skogsaccis och virkestaxering komma emellertid ej ökade medel att tillföras styrelserna förrän i slutet av 1928. Frågan om tillgodoseende av skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov under tiden därförut torde jag få beröra i samband med spørsmålet om äskande av anslag till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1927—1928.

Vad angår riksräkenskapsverkets förslag, att skogsvårdsstyrelsernas räkenskaper skulle granskas av domänstyrelsen eller att i varje fall revisionen av dessa räkenskaper skulle ställas under domänstyrelsens ledning, må erinras, att enligt förordningen den 15 juni 1923 (nr 213) angående skogsvårdsstyrelser de revisionsberättelser, som avgivas av skogsvårdsstyrelsernas revisorer, skola jämte särskilda av styrelserna avgivna framställningar rörande de under deras tillsyn stående skogarnas tillstånd och skötsel årligen inom viss tid insändas till Kungl. Maj:t. Syftet härmed är, att Kungl. Maj:t skall bliva i tillfälle att pröva, huruvida ansvarsfrihet bör beviljas styrelserna för deras förvaltning under det år, revisionsberättelserna omfatta. Enligt gängse praxis infordras före ärendets prövning av Kungl. Maj:t utlåtanden däri från domänstyrelsen och centralrådet, som därvid underkasta berörda berättelser närmare granskning, särskilt med hänsyn därtill, huruvida styrelsernas förvaltning i något avseende giver anledning till erinringar. Därest framställda anmärkningar ej anses böra föranleda någon mera ingripande åtgärd från Kungl. Maj:ts sida, kan Kungl. Maj:t uppdraga åt centralrådet att vidtaga därav påkallade förfoganden. Med hänsyn härtill och då det enligt de för centralrådet gällande stadgar ankommer å detta att verka för erforderlig enhetlighet i tillämpningen av lagar och författningar, vilkas handhavande åligger skogsvårdsstyrelserna, finner jag tillräckliga skäl ej föreligga att föreslå vidtagande av åtgärder i det av riksräkenskapsverket angivna syfte.

Ökad stabilisering av skogsvårdsstyrelsernas ekonomi.

De sakkunniga.

I sitt betänkande hava de sakkunniga jämväl berört frågan om åtgärder för vinnande av ökad stabilisering av skogsvårdsstyrelsernas ekonomi, så att inflytandet av konjunkturväxlingar mellan de olika åren bleve förminskat. De sakkunniga hava härvid framhållit, att enligt de av dem föreslagna ändringarna i förordningen om skogsvårdsavgift de medel, som i utjämningsssyfte skulle komma att stå till Kungl. Maj:ts förfogande, skulle avsevärt ökas samt att därigenom större möjlighet skulle vinnas att bispringa enskilda skogsvårdsstyrelser, som i särskilt hög grad bleve lidande genom ofördelaktiga konjunkturväxlingar. I övrigt borde enligt de sakkunnigas mening vidtagande av åtgärder i förevarande syfte tills vidare anstå.

Till stöd för sin uppfattning härutinnan hava de sakkunniga anfört:

Därest åtgärder i stabiliseringssyfte verkligen befundes oundgängliga, ville det synas, som om de skulle nödvändigtvis föranleda ganska djupt ingripande förändringar i det nuvarande sättet för beredande av medel åt skogsvårdsstyrelserna. Den mest genomgripande åtgärden vore att helt indraga skogsvårdsavgifterna till statsverket och i stället tillgodose styrelserna medelst fasta statsanslag. De sakkunniga ansåge emellertid, att en dylik anordning skulle för skogsvårdsstyrelsernas fria och livskraftiga verksamhet vara i så hög grad ofördelaktig, att de ingalunda kunde tillstyrka, att denna utväg tillämpades annat än av yttersta nödvång. Något sådant föreläge dock icke.

En annan utväg vore, att skogsvårdsavgifterna utdelades, icke såsom nu med just det belopp, vartill de för ett år uppgått, utan efter medeltalet för flera år, exempelvis en femårsperiod. Något utarbetat förslag enligt dessa riktlinjer hade de sakkunniga emellertid icke ansett sig böra framlägga. Behovet av särskilda stabiliseringsåtgärder torde nämligen hava starkt samband med de våldsamma växlingarna i konjunkturer och skogsvårdsavgiftsbelopp under kristiden och de därpå följande depressionsåren. Under normala förhållanden kunde fluktuationerna antagas skola hålla sig inom jämförelsevis snäva gränser. Betydelsefulla växlingar i utgifterna kunde visserligen, såsom förut nämnts, vållas av fröåren, men därest ökade möjligheter till erhållande av rörelsekapital bereddes styrelserna, torde icke nämnda förhållande nödvändiggöra några extraordinära åtgärder. I varje fall ansåge de sakkunniga att, intildess erfarenheten ådagalagt, att även under mera normala tider särskilda stabiliseringsåtgärder vore oundgängliga, dylika åtgärder borde anstå.

Yttranden.

Vad de sakkunniga i förevarande avseende anfört har i de avgivna yttrandena ej föranlett erinran.

Departementschefen.

I likhet med de sakkunniga finner jag tillräckliga skäl ej föreligga att för närvarande föreslå några särskilda åtgärder för ernående av ökad stabilitet av skogsvårdsstyrelsernas ekonomi. På sätt av utredningen framgår, har ett flertal styrelser under tidigare år, då inkomsterna varit rikliga, hopsparat betydande belopp för framtida behov och därigenom varit i stånd

att i väsentlig mån neutralisera de ogynnsamma verkningarna av nu rådande lågkonjunktur. Det torde böra antagas, att skogsvårdsstyrelserna även framdeles, i den mån detta blir dem möjligt, komma att på nyssangivna sätt söka stabilisera sina ekonomiska förhållanden.

Anslag till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1927—1928.

Med åberopande av yttranden från samtliga skogsvårdsstyrelser rörande dessas behov av statsanslag för budgetåret 1927—1928 ävensom av styrelserna upprättade provisoriska inkomst- och utgiftsstater för 1927 har centralrådet i skrivelse den 18 oktober 1926 hemställt, att till skogsvårdens befrämjande måtte för nämnda budgetår anvisas ett extra reservationsanslag å 765,000 kronor, avseende bidrag till skogsvårdsstyrelserna under år 1927.

Skogsvårdsstyrelsernas och centralrådets framställningar om anslag.

Centralrådet har i skrivelsen åberopat tre av rådet med ledning av skogsvårdsstyrelsernas berörda yttranden samt inkomst- och utgiftsstater upprättade tablåer över dels styrelsernas beräknade inkomster och utgifter under år 1927 dels ock dessas beräknade tillgångar och skulder vid 1926 års utgång, vilka tablåer såsom bilagor A—C fogats vid skrivelsen. Enligt dessa tablåer, däri ej upptagits inkomster av statsanslag eller till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter, skulle för berörda år utgifterna komma att överstiga inkomsterna med 1,394,845 kronor.

Centralrådet har i anslutning till berörda tablåer anfört:

Såsom förklaring till storleken av berörda underskott å skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under år 1927 ville centralrådet framhålla, att i de av skogsvårdsstyrelserna upprättade provisoriska staterna för 1927 de till styrelserna direkt inflytande skogsvårdsavgifterna för 1926, vilka upptagits såsom inkomst för 1927, beräknats uppgå till allenast 1,343,110 kronor. Detta belopp vore 422,238 kronor lägre än motsvarande avgifter för 1925.

Av de från skogsvårdsstyrelserna inkomna yttrandena framginge, att dessa beräknat att av berörda underskott ett belopp av 985,865 kronor skulle täckas genom statsanslag och till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter. Centralrådet hade låtit undersöka de från de olika styrelserna framkomna kraven en ingripande granskning och därvid funnit dessa i allmänhet vara uppförda med iakttagande av sträng sparsamhet. Centralrådet hade emellertid ansett sig kunna nedsätta det belopp, som beräknats skola täckas genom statsanslag och till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter, till 906,461 kronor. Till belysning av huru sistnämnda belopp beräknats åberopade centralrådet en genom dess försorg upprättad tablå över skogsvårdsstyrelsernas inkomster och utgifter år 1927 samt till denna tablå fogade utgifts- och inkomstspecifikationer. Centralrådet ville betona, att de beräknade utgifterna härvid nedskurits till sådan nivå, att en ytterligare sänkning av desamma icke torde kunna äga rum utan allvarlig skada för styrelsernas verksamhet.

För täckande av nyssangivna brist stode i första rummet till förfogande de skogsvårdsavgifter, som komme att vid årsskiftet 1926—1927 redovisas till statskontoret och som av centralrådet uppskattades till 141,200 kronor. Aterstoden av bristen, 765,261 kronor, borde täckas genom statsanslag.

Skulle emellertid det statsfinansiella läget anses vara sådant, att den beräknade bristen, 765,261 kronor, icke i sin helhet kunde täckas genom statsanslag, torde avgörande betänkligheter ej möta att låta en mindre del av densamma bestridas genom de för vissa skogsvårdsstyrelser vid 1926 års utgång förefintliga, disponibla behållningarna. Att anlita dessa behållningar i mera betydande omfattning för detta ändamål ville centralrådet dock på det bestämdaste avstyrka, enär enligt vad som redan nu med säkerhet kunde förutses skogsvårdsavgifterna komme att ytterligare avsevärt nedgå för år 1927. Det torde även böra uppmärksammas, att en ej obetydlig del av ifrågavarande behållningar redan i de av skogsvårdsstyrelserna för år 1927 uppgjorda statförslagen beräknats skola tagas i anspråk för utgifterna under samma år. Med hänsyn härtill ansåge centralrådet, att av oförmålda brist, 765,261 kronor, ett belopp av allra högst 50,000 kronor borde under ovannämnda förutsättning upptagas till täckning genom anlitan av sagda behållningar.

Centralrådet ville framhålla, att med hänsyn till den inom jordbruksdepartementet pågående utredningen angående anvisande av särskilda statsanslag för främjande av utdikning av försumpad, till skogsbörd tjänlig mark, i nyssnämnda tablå över skogsvårdsstyrelsernas inkomster och utgifter för år 1927 icke upptagits andra utgifter för skogsdikning än sådana, som avsåge kostnader för undersökning och planläggning av dylika dikningsföretag. Skulle sådana särskilda anslag icke komma att för nästa budgetår anvisas, borde de beräknade utgifterna för samma år undergå en viss ökning. Till ledning för beräkning av denna ökning finge centralrådet nämna, att de belopp, som i de av skogsvårdsstyrelserna avgivna yttrandena äskats för ombesörjande av skogsdikning, uppginge, utöver kostnader för undersökning och planläggning, till 227,615 kronor, ett belopp, som måste anses vara för ändamålet synnerligen behöfligt.

Vid centralrådets förevarande skrivelse hava såsom bilagor D—F fogats den i centralrådets berörda anförande avsedda tablå samt därtill hörande inkomst- och utgiftsspecifikationer.

Yttranden.

Domänstyrelsen har i utlåtande den 13 november 1926 uttalat, att styrelsen ansåge, att den av centralrådet för budgetåret 1927—1928 beräknade förhöjningen, 265,000 kronor, av anslaget till skogsvårdens befrämjande borde, med tillgodoseende av skäligena krav från skogsvårdsstyrelsernas sida, kunna i rätt hög grad begränsas. Domänstyrelsen har därjämte erinrat att, även om, såsom centralrådet framhållit, en nedgång i inflytande skogsvårdsavgifter vore att emotse under 1927, det efter marknadsläget att döma torde vara sannolikt, att] en förhöjning av ifrågavarande inkomster vore att förvänta under år 1928.

De sakkunniga, till vilka centralrådets berörda skrivelse den 18 oktober 1926 jämte därtill hörande handlingar, såsom förut nämnts, överlämnats för att tagas i övervägande vid fullgörandet av deras uppdrag, hava i förevarande avseende erinrat, att genom den av de sakkunniga föreslagna förhöjningen av skogsvårdsavgiften ökade medel ej komme att tillföras skogsvårdsstyrelserna tidigare än i slutet av år 1928 samt att det vid sådant förhållande vore nödvändigt att tillse, huru skogsvårdsstyrelsernas behov av ökade medel

kunde tillgodoses för tiden dessförinnan eller under åren 1927 och 1928. De sakkunniga, som vid bedömandet av skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov under år 1927 utgått från de i tabellerna bil. 6 och 7 till de sakkunnigas betänkande upptagna, å skogsvårdsstyrelsernas budgetförslag för 1927 grundade inkomst- och utgiftsbelopp för nämnda år, hava rörande anslag till skogsvårdsstyrelserna under nyssberörda två år anfört:

Det finge icke anses opåkallat att under övergångsåren 1927 och 1928 skogsvårdsstyrelserna underkastade sina utgifter en tillfällig reduktion. Skogsvårdsstyrelserna själva hade också i viss mån ådagalagt benägenhet härtill, i det att sammanlagda utgifterna enligt deras budgetförslag för år 1927 uppginge till 3,334,508 kronor, under det att det av de sakkunniga upptagna normalbeloppet för utgifter uppginge till 3,500,357 kronor. Vad de egna inkomsterna beträffade upptoges de i nyssberörda budgetförslag till sammanlagt 617,750 kronor, vilket vore betydligt mindre än normalkalkylens till 753,218 kronor beräknade inkomstsomma. Ortsbidragen upptoges i budgetförslagen till inalles 152,400 kronor, vilken summa även använts i normalkalkylen. Underskottet mellan utgifter och inkomster för år 1927 skulle alltså bliva 2,564,358 kronor eller något mindre än normalkalkylens beräknade underskott å 2,594,739 kronor.

Till mötande av detta underskott för år 1927 funnes främst att tillgå beloppet av skogsvårdsavgifter för år 1926, vilka enligt de sakkunnigas beräkning uppginge till 1,630,269 kronor. Härav torde 90 procent redan ha utanordnats till styrelserna och de återstående 10 procenten torde bliva av Kungl. Maj:t fördelade under årets lopp. Härigenom reducerades bristen till 934,089 kronor.

Till detta belopp borde dock läggas kostnad för förvaltning av den föreslagna nya statsunderstödda skogsutdikningsverksamheten. De sakkunniga hade i ett föregående betänkande beräknat denna kostnad till 15 procent av statsbidragssumman för helt år räknat. Då i årets statsverksproposition till dylika statsbidrag beräknats ett belopp av 200,000 kronor, skulle förvaltningskostnaden uppgå till 30,000 kronor, men då sagda verksamhet icke kunde under år 1927 taga sin början förrän efter nya budgetårets ingång den 1 juli, behövde blott hälften härav beräknas för år 1927 med 15,000 kronor. Beloppet av bristen höjdes då till 949,089 kronor.

Emellertid torde för år 1927 vissa ytterligare inskränkningar kunna och böra göras i utgifterna, vilket centralrådet i sitt utlåtande också framhållit. Dessa inskränkningar måste uppenbarligen till största delen drabba utgifterna för skogsvårdsändamål, vid vilka en inknappning vore lättast genomförbar. Men att även förvaltningsutgifterna borde inskränkas, i den mån sådant läte sig göra, vore naturligt.

Bland de minskningar, som centralrådet enligt vid dess utlåtande fogade tabeller ifrågasatt, vore särskilt att märka inställandet av i budgetförslagen upptagen återbetalning av lån med ett belopp av 105,600 kronor. Även de sakkunniga ansåge, att man nu kunde bortse från denna utgiftspost. Vidare hade centralrådet, såsom av berörda tabeller framginge, ansett, att skogsutdikningsverksamheten skulle kunna undergå en väsentlig minskning. Oaktat de sakkunniga förut i sitt betänkande gjort gällande, att inrättandet av en statsunderstödd verksamhet för detta ändamål icke borde under vanliga normala förhållanden hava till följd, att skogsvårdsstyrelsernas egen verksamhet för ändamålet inskränktes, måste de medgiva, att under nu ifrågavarande korta övergångsperiod statsverksamheten

kunde åberopas såsom ett acceptabelt motiv för att styrelsernas egna utgifter för ändamålet i viss mån minskades. Då, såsom nyss erinrats, för detta ändamål beräknats i årets statsverksproposition ett anslag av 200,000 kronor, torde en väsentlig del av detta belopp böra antagas kunna medföra minskning i skogsvårdsstyrelsernas egna dikningsutgifter. Även å skogsodling, kontot diverse utgifter och andra utgiftskonton torde vissa tillfälliga inskränkningar kunna utan större olägenhet vidtagas, varjämte i någon mån ökade inkomster torde kunna beredas genom höjning av taxorna för biträde med skogsvård. De sakkunniga ansåge av dessa skäl, att ovannämnda beräknade brist å 949,089 kronor borde kunna nedsättas med ungefär 350,000 kronor till 600,000 kronor. Anslag å detta belopp borde därför enligt de sakkunnigas mening äskas för budgetåret 1927—1928 och avse understöd till skogsvårdsstyrelserna för kalenderåret 1927.

Beträffande året 1928 torde det ännu vara för tidigt att uppgöra någon kalkyl, enär utfallet av 1927 års virkestaxeringar ännu vore okänt och någon beräkning av skogsvårdsavgiftsbeloppet för detta år därför icke kunde göras.

I de yttranden, som avgivits över de sakkunnigas förslag, har framställts vissa erinringar mot detsamma.

Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län har hemställt, att det av de sakkunniga förordade anslaget å 600,000 kronor måtte för möjliggörande av amortering av styrelsens och fyra andra skogsvårdsstyrelser skulder höjas med 154,000 kronor eller, alternativt, med 75,000 kronor.

Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har anfört, att styrelsen beräknat sina utgifter för 1927 till 220,000 kronor samt att styrelsens behållning vid 1927 års början jämte beräknade inkomster under sagda år uppginge till 100,000 kronor. I styrelsens budget för detta år föreläge alltså en brist å 120,000 kronor, som borde fyllas genom statsanslag. För beredande av medel härtill hemställde styrelsen, att för budgetåret 1927—1928 måtte till skogsvårdens befrämjande anvisas ett anslag å 700,000 kronor samt att därav 120,000 kronor måtte tilldelas styrelsen.

Centralrådet har vidhållit sin i skrivelsen den 18 oktober 1926 gjorda hemställan om äskande av ett anslag i förevarande avseende för berörda budgetår å 765,000 kronor.

Domänstyrelsen har tillstyrkt de sakkunnigas förslag i denna del.

Statskontoret har däremot, under hänvisning till att ytterligare undersökning borde ske rörande möjligheterna till inskränkningar i skogsvårdsstyrelsernas utgifter, ej funnit skäl föreligga att nu vidtaga höjning i anslaget till skogsvårdens befrämjande.

*Departements-
chefen.*

Såsom förut nämnts har i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag under nionde huvudtiteln, punkten 121, beräknats för budgetåret 1927—1928 till skogsvårdens befrämjande 500,000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår anvisats till detta ändamål. Ehuru den i ärendet åvägabragta utredningen giver vid handen, att en höjning av ifrågavarande anslag för budgetåret 1927—1928, avseende bidrag till

skogsvårdsstyrelserna under kalenderåret 1927, må vara önskvärd, finner jag mig dock av statsfinansiella skäl ej kunna tillstyrka en dylik höjning. De sakkunniga hava ansett, att anslagsbehovet för berörda budgetår genom inskränkningar i skogsvårdsstyrelsernas utgifter kunde begränsas till 600,000 kronor. Den ytterligare nedsättning i detta behov med 100,000 kronor, som av mig nu ifrågasättes, torde kunna vinnas dels, till någon del, genom ytterligare utgiftsminskning, dels ock huvudsakligen därigenom, att de nitton skogsvårdsstyrelser, som enligt de sakkunnigas utredning vid utgången av 1926 ägde disponibla behållningar över skulder, taga dessa behållningar i anspråk för täckande av eventuell brist i 1927 års budget. Enligt de sakkunnigas utredning uppgingo nämnda behållningar för ifrågavarande nitton skogsvårdsstyrelser vid 1926 års utgång till sammanlagt 1,447,302 kronor. Ett anlitande av dessa i nu ifrågasatt omfattning för bestridande av löpande utgifter synes ej möta avgörande betänkligheter, särskilt i betraktande av den inkomstökning, som, på sätt förut nämnts, är avsedd att tillföras skogsvårdsstyrelserna från och med 1929.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 156 föreslagit 1927 års riksdag att anvisa ett anslag å 200,000 kronor att medelst bidrag utan återbetalningskyldighet användas till understödjande av torrläggning av mark i ändamål av skogsbörd samt att denna understödsverksamhet skulle handhavas av skogsvårdsstyrelserna. I motiveringen till denna proposition har jag framhållit, att skogsvårdsstyrelsernas kostnader för handhavandet av ifrågavarande bidragsverksamhet ej borde bestridas av det ifrågasatta skogsutdikningsanslaget utan täckas av medel, som i annan ordning ställdes till förfogande, varjämte jag anhållit att få anmäla frågan härom i samband med spörsmålet om äskande av anslag till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1927—1928.

I anslutning härtill torde jag nu få underställa denna fråga Kungl. Maj:ts prövning. Såsom förut nämnts, hava de sakkunniga beräknat skogsvårdsstyrelsernas kostnader för handhavandet av ifrågavarande understödsverksamhet till 15 procent av statsbidragssumman eller, vid en bidragssumma av 200,000 kronor, till 30,000 kronor. I enlighet härmed skulle, därest förenämnda proposition bifalles, för senare halvåret 1927 hälften av sistnämnda belopp eller 15,000 kronor erfordras.

För ändamålet erforderliga medel torde lämpligen böra anvisas av anslaget till skogsvårdens befrämjande. Vad angår medelsbehovet i förevarande avseende under senare hälften av år 1927, om vilket medelsbehov nu är fråga, bör emellertid uppmärksammas att, därest bidragssumman, på sätt i berörda proposition föreslagits, begränsas till 200,000 kronor, de belopp, som av denna summa må komma att tilldelas de särskilda skogsvårdsstyrelserna, måste bliva relativt obetydliga. Vid en proportionellt lika fördelning skulle varje skogsvårdsstyrelses andel utgöra allenast 8,000 kronor. På grund härav synes det böra antagas, att skogsvårdsstyrelserna skola kunna under år 1927 handhava ifrågavarande verksamhet utan

någon utökning av sin nuvarande personal. Detta antagande synes desto mera befogat, som skogsvårdsstyrelserna under berörda år, på sätt de sakkunniga framhållit, av brist på medel torde bliva nödgade att i väsentlig omfattning inskränka den av dem med understöd från skogsvårdskassorna bedrivna skogsdikningsverksamheten. Ej heller eljest torde ifrågavarande statliga bidragsverksamhet under år 1927 — under förutsättning att anslaget för detta ändamål begränsas på sätt nyss nämnts — komma att medföra några kostnader av betydelse för skogsvårdsstyrelserna. På grund härav finner jag tillräcklig anledning ej föreligga att med anledning av berörda verksamhet nu föreslå någon förhöjning av anslaget till skogsvårdens befrämjande.

Beträffande dispositionen av detta anslag för budgetåret 1927—1928 torde, i överensstämmelse med vad härutinnan alltsedan 1922 varit gällande, böra ankomma å Kungl. Maj:t att i mån av förefallande behov fördela anslaget mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser. Då prövningen av detta behov torde böra verkställas av Kungl. Maj:t beträffande samtliga skogsvårdsstyrelser, finner jag mig ej nu böra föreslå, att någon viss del av anslaget reserveras för skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län.

Under åberopande av vad förut anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels för budgetåret 1927—1928 anvisa till skogsvårdens befrämjande att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser ett *extra reservationsanslag* av ..... kronor 500,000,

dels ock för budgetåret 1927—1928 i riksstaten uppföra

ej mindre bland inkomsterna under rubriken »uppbörd i statens verksamhet» med titel skogsvårdsavgifter ett belopp av .... kronor 1,500,000

än även för uppehållande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet m. m. ett *ordinarie reservationsanslag*, att direkt utgå av skogsvårdsavgifter, av ..... kronor 1,500,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.

BILAGOR

Bil. A.

skogsvårdsstyrelserna.

Kalmar läns norra		Kalmar läns södra		Gotlands läns		Blekinge läns		Kristianstads läns		Malmöhus läns		Hallands läns	
28 005		19 454		13 434		22 382		48 598		34 219		68 647	
10 388		962		287		2 478		7 355		3 580		4 036	
58 507	96 895	39 151	59 567	28 226	41 947	31 584	56 444	50 039	105 992	19 702	57 501	48 805	121 488
17 387		8 124		4 574		7 312		35 050		9 238		26 955	
2 000	19 387	—	8 124	3 500	8 074	5 400	12 712	10 000	45 050	6 000	15 238	20 000	46 955
	77 508		51 443		33 873		43 732		60 942		42 263		74 533
	39 246		31 468		5 775		11 612		24 474		12 711		8 217
	38 262		19 975		28 098		32 120		36 468		29 552		66 316
	77 508		51 443		33 873		43 732		60 942		42 263		74 533
	48 470		38 864		7 132		14 341		13 226		15 699		10 148
	29 038		12 579		26 741		29 391		30 716		26 564		64 385

Bil. A (forts.).

skogsvårdsstyrelserna (forts.).

Kopparbergs läns		Gävleborgs läns		Västernorrlands läns		Jämtlands läns		Västerbottens läns		Norrbottens läns		Summa för alla skogsvårds- styrelser	
87 142		130 411		79 596		121 920		76 315		64 451		1 602 638	
7 995		18 483		18 801		16 594		14 673		13 974		212 315	
123 468	218 605	127 641	276 535	135 706	234 108	121 560	260 074	82 621	173 609	86 181	164 606	1 685 404	3 500 357
44 646		38 511		43 971		26 463		4 659		19 935		753 218	
1 000	45 646	—	38 511	—	43 971	—	26 463	10 000	14 659	10 000	29 935	152 400	905 618
	172 959		238 024		190 132		233 611		158 950		134 671		2 594 739
	165 706		175 471		164 348		185 835		61 786		26 487		1 605 535
	7 253		62 553		25 784		47 776		97 164		108 184		989 204
	172 959		238 024		190 132		233 611		158 950		134 671		2 594 739
	204 654		216 715		202 977		229 514		76 308		32 712		1 982 901
			21 309				4 097		82 642		101 959	656 378	
	31 695				12 845							— 44 540	611 838

